

**Kwa bakə zliya tsasliti Pəl kaa
ka
Kwərintə
Kwəma dza ghwəmməə gha
sənataa dzəkən zliya na**

Ma zliya nay, ghənzə na zliya ka ghwəmməə vaa har kwa baka zliya tsasliti Pəl kaa ka Kwərintə. Nanzə kiy, a Pəl tsaslanaghəshi nahwəti zliya, kwa jipə kar kwa taŋa Kwərintə lə kwa baka Kwərintə (Nighəm mbə vəh 2:4 mba'a 7:8-9, 11). Nava zliyay, tsəhəta na va ghwəmməw, aa zata.

Mbə zliyaa zata vay, tərəŋw naβəhwə Pəl mbəzli mbə məlmə ka Kwərintə lə bərciy dzəkən shi jikir ni ghəngħən ghəngħən. Ma ləy hwəm zliya va na, mba'a Pəl niy ghwənay ntsa nza ghəshi li, Titə, ta dza ta nighəti shi, nda zləbavə kwəma ci va ghəshi, nda kala zləbavə ghəshi? Ma sa zhəghəkəvay Titə ki na, mba'a gəzanci kaa Pəl, a ka Kwərintə tsati titihwə tsa shi, kə (Nighəm mbə vəh 2:12-13 lə 7:6-16). Dza nihwəti mbəzli mbə ka Kwərintə mba'a ghəshi βanakati nəfə tsa Pəl, sa nə ghəshi: «Ndə kwal tsa Yesəw na Pələw» kə ghəshi.

Ma sa favə Pəl tsəgha ki na, na tsasli na zliya na ki. Ma ghala vəghwə tsa vay ghəci mbə məlmə Masedəwan na, mbə wə kwa mahkana wə ci.

Avanay njasa nəwva kwəma mbə zliya na:

Vəh 1:1-11 Pəl gəzanshi kaa ka Kwərintə njasa sah wə na ngəra'wə dalala tə hidfi ka Azəy, lə njasa mbəlitə Kəristəw mba'a dəpanati nəfə tsa ci.

Vəh 1:12 pa' tə vəh 2:1-11 Pəl gəzə kaa ka Kwərintə nda sa wana bashamti na dza ta wə vəshi, zhini ka gəzanshi a ghəshi pəlay ntsaa banakati nəfə tsa Pəl va mbə nefer shi.

Vəh 2:12 pa' tə vəh 6:1-13 Ka ghəra sləni kaa Yesəw na kar Pəl. Və kwəma ghəshi na shi bərçi ta məni ya namaba kwəma. Ta jakə mbəzli lə Hyala ghəra ghəshi.

Vəh 6:14-18 Pəl gəzə kaa ka Kwərintə nza ghəshi ndəghwə ghən tsa shi va jakəvaa dzəmbə mbəzliy nəw ma Hyala ta məni kwəma shi va jikir na.

Vəh 7 Pəl gəzə njasa vəshiy na ta kwəma ka Kwərintə

Vəh 8 mba'a vəh 9 Pəl bə bərçi kaa ka Kwərintə nza ghəshi mbəə kəramti tsəhə gəna ta kəəti ka cicikwə tə hidfi ka Zhəwde.

Vəh 10 pa' tə vəh 13 Pəl canshi kaa ka Kwərintə dza kwa kwal dən, nza ghəshi mbəə sənay wəzə wəzə, ghəciy, ndə kwal tsa Yesəw na, kə ghəshi. Yesəw banavə na bərçi ta ghəra sləni va. Ya ghəci də'wə ghən tsa ciy, daw na bərçi ci, bərçi Yesəw na shi kən. Ya tə sa vanay, wəzə na ka Kwərintə zləbavə kwəma ci.

¹ Yën tsasli na zliya na, yën yën Pël, ntsa tarëvë Hyala, ta nza ka ndë kwal tsa Yesëw *Këristëw. Ghëy lë zëmëmmë Timëtë tsasliñwëy na, kaa ngëñwëy ghwëy mbëzli Hyala nëw Yesëw mbë mëlëmë ka Kwërintë, lë kaa nihwëti mbëzliy zlëbavë kwëma Yesëw Këristëw gwanashi të hidfi ka Akay gwa'a gwa'a.

² Mëntëñwëy wëzë hwër tsa nzë Dëmmë Hyala, ghëshi lë Ndë slëkëmmë Yesëw Këristëw, mba'a ghëshi ndañwëy zërkë mbë nzëy tsa ghwëy.

Pël mananta 'wësa kaa Hyala sa dëpanati na nëfë tsa ci

³ Fal Dëy Ndë slëkëmmë Yesëw *Këristëw ghwëmmë. Sa nzanaa didi ndë zhëhwër ta mbëzli. Ghënzë na Hyalaa dëpëmmë, ya mbë tsamaba ngëra'wë gwa'a. ⁴ War mbë këëtinjëy ka naa nza ya hwëmba nza ghëy mbë sa ngëra'wë, ta mbë ghëy dza ta dëpë gëla mbëzli mbë sa ngëra'wë nja sa ghëy va, lë kwal tsa dëpëtëñëy na va kwërakwë. ⁵ Kwëma dëe gëzanwëyëy, a Yesëw Këristëw sahwë ngëra'wë tërëñw, ghëy kwërakwëy, mbë sa ngëra'wë nza ghëy tërëñw. Va tsëgha dëpëñëy Hyala nëfë tsa ghëy tërëñw kwërakwë, sa nzana jakëjakë ghëy lë Këristëw. ⁶ Ya ngëra'wë sa ghëyëy, ngëra'wë tsa va na, ta mbë mëtësähëñwëy bërci a ghwëy mbë jihëva na, lë ta mbë ghwëy garëñwëy tidfid kwa kwal Hyala. Mba'a kë Hyala dëpëtëñëy nëfer ghëy ba

1:1 1:1 Gal 1:1; Timëtë: 1Kwër 4:17 **1:3** 1:3 Ef 1:3; 1Pi 1:3

1:5 1:5 4:10; Cem 34:20; 94:19; Kwël 1:24 **1:6** 1:6-7 4:15, 17

na, war ta mbë ghwëy kwëmavë bërci ndahwë nefer ghwëy ta së'wa ngëra'wë kwërakwë njasa sa ghëy va na. ⁷ Sa ka ghëy tækëë dzækën kwëma ghwëyëy, a ghëy sënay shiy tiba taa bantëñwëy kwa kwal Hyalaw. Kwasëbë ghëy nza ghwëy mbë sa ngëra'wë tsa kwëtij tsa, va tsëgha, ta dëpëtëñwëy nefer ghwëy dza Hyala kwërakwë nja shi ghëy va.

⁸ Diba kiy ngwarmëhiray, a ghëy dï ghwëy sënay dzækën ngëra'wë tsa sawë ghëy tërëñw tsa të hidï ka Azëy. Ghala pëtsaa nza ghëy të hidï vay, tërëñw sawë ghëy ngëra'wë, pa' ka tanjëti bërci ghëy. Niy tækëti ghëy na, a ghëy taa nza të ghwëmëñëy, pë ghëyëw. ⁹ Na katanj nay, war ta bëkwëñëy dza ghëy niy zëzëti ghëy. Mbalaa Hyala mënti na kwëma va tsëgha, vantaa ghëy dzaa bërkëti na, lë bërci ghëy nzëyñëy ghëy tikë të hidï, pë ghëy, ka këli ghën tsa ghëy gëm, kala zëzë ma, Hyala fëyñëy na ma nza ghëy të ghwëmëñëy, pë ghëy. Mbë dëvë nzë, ka ghëy zlanay ghën tsa ghëy gwa'a, ghënzë saa mbëë zhanakati mbëzliy bëkwëshi sati mbë mëti. ¹⁰ Ghënzë mbëlikëvëriñëy na mbë miy mëti niy dza ghëy va ta mëtiñëy katanj katanj va ngëra'wë tsa va. Tsëgha dza naa mbay mbëlikëvëriñëy, ya mbë tsahwëti ngëra'wë bë. Na katanj nay, a ghëy sënay, ta mbëlantëñëy dza naa dza sëvëri mbë tsahwëti ngëra'wë diba. ¹¹ Ghwëy kwërakwëy, ta cë'wë dza ghwëy të ghëy, a Hyala dzaa favë cë'wë mbëzli danj ni.

1:8 1:8 4:8; SlëniKY 19:23; 1Kwër 15:32 **1:9** 1:9 Rm 4:17

1:10 1:10 2Tim 4:18 **1:11** 1:11 4:15; Rm 15:30

Mba'a dzaa mëntënjëy wëzë hwër tsa nzë, ma ka nza mbëzli dafë mananta 'wësa kaa Hyala tërënjw të kwëma ghëy va tsëgha ki.

Pël gëzë kwëma bashamti na zhaa zhëmbë mëlmë Kwërintë vë

¹² A ghëy dë gëzanjwëy kwëma nza nëfë tsa ghëy mbë vëshi ti. Mbë nzëy tsa ghëyëy, mbë cinjëy na nëfë tsa ghëy, mba'a ghëy sënëy njasa nza nzëy tsa ghëy wëzë va Hyala kwa kwëma mbëzli të hidë, lë va ghwëy gwa'a. Kwatama va ghwëy bay na, a ghwëy sënëy, lë kwal tsa katanj katanj tsaa nzëy tsa ghëy kwa kwëma Hyala. Nzëy tsa ghëy vay, lë sënëta kwëmaa sëkë va ndë ngëri nzëyti ghëyëw. Hyala mërshi naa këtëtënjëy lë wëzë hwër tsa nzë. ¹³⁻¹⁴ Sa bërkee neyey, a ghwëy dzaa mbay sënëta tsëgha, sa nzanay, ya mbë kwëma tsaslinjwëy ghëy dzëti zliyyay, nahwëti kwëma tifa mba'a mbëta, kala gar mbay ghwëy jangëti, ka favë kwëma dë na gëzëw. Pa' sënzënvay, ka favë kwëma dë ghëy gëzë ghwëy gwanataw. Kwa kwëma jëwëy, ta favë kwëma ghëy dza ghwëy wëzë, fëca vici dza Yesëw Ntsaa slëkëmmë zhëghëvaa zhëkë. Ghalafay, ta vëshi dza ghwëy dza ta kwëma ghëy tërënjw, ghëy kwërakwë na, ka vëshi ta kwëma ghwëy ki.

¹⁵⁻¹⁶ Sa nzana mba'ee sënëy katanj, a ghwëy dzaa mbay favë kwëmëe pënëy. Maa niy dëe dza kwa ghwëy, mba'ee tsavënjwëy yashi, yën dza ta dzëmbë mëlmë Masedëwan. Sa kee kafë mbë

Masedəwan difa na, nzee zhəkə kwa ghwəy kwa ghwəy, ta səkwətəjwəy kwa baka, ma nza ghwəy katara ta nza, sa kee madi ta dzəti hidfi ka Zhəwde. Ma tsəgha ki na, bakə sədfee niy dzee kwəməvə kwal tsa kəətītəjwəy. Əy, ma dzəghwa ki na, kala tsəhəree.

¹⁷ Ghala viciy niy gəzee va ta tsəhə dzee mbə ghwəy, pənəy, kwataka lə miy niy gəzatee kwəma va tsəgha, nə ghwəy na? Kwəma nə ya tsa' dzee ta mənī pənəy, tawa bəvə ghwəy kwəmee nja kwəma mbəzli tə hidfi? A na mbəzli tə hidfiy, yə, ta mənī dza ghəy, ka ghəshiy ni, ghəshi kala dzaa mənī. Aw bay na, ka dza ghəy mənīw, kə ghəshi, ghəshi kəə dza ta mənī. Tsəgha nzee na na yaw.

¹⁸ Ə gəzanjwəy ya, kwa kwəma Hyala ghwəmə katan na. Kwəmaa niy gəzanjwəy ya vay, kwəma katan na, səəkee gəzəhwəjwəy kwəma bakə bakəw. ¹⁹ Sa nzanay, kwəma Yesəw Kəristəw Zəghwə Hyala na sa gəzanjwəy ghəy, ghəy lə Shilasə, mba'a Timəte. Na na Yesəwəy, ya hwəmba na ka gəzə kwəma na bakə bakəw. Kwəma katan na ka naa gəzə ya hwəmba. ²⁰ Na kwagwa'a nay, səvəri mbə Yesəw *Kəristəw sənay ghwəmmə a Hyala mənī kwəmaa niy gəzəkə na, pə ghwəmmə. Tə kwəma ci va ka ghwəmmə gəzə: «*Amin, tsəgha na!» pə ghwəmmə ta fə bamaa dzəti Hyala. ²¹ Zhini difa kiy, Hyala va də'wə ghən tsa nze garətəjəy na kwa kwal tsa nze tsa. Ghwəmmə lə ghwəy, gwa'a, sa təravəmmə na jakətəmmə tə slən tsa

Këristëw, a ghwëmmë mbëë nza ka mbëzli nzhë.
²² Dza na mba'a fati lamba nzhë të ghwëmmë, ta mbë ghwëmmëë nza ka shi nzhë, mba'a fambëmmë Safë tsa nzhë dëwdëw tsa mbë nefer ghwëmmë. Njana ndammë na Safë tsa nzhë dëwdëw tsay, a ghwëmmë sënay, ta ndammë nihwëti shi gwanashi ni gëzëkë na dza na.

²³ Ma shi bashamtee dza kwa ghwëy kwa ghwëy yën dzëmbë mëlmë Masedëwan tiy, a Hyala sënay, manakëna ngwëvë ghënzë yën këë sla dzërvë, ta wëzë tsa ghwëy nzhëyree kala dza maa dzëmbë Kwërintë. ²⁴ Ka di ghëy mëniñëy ka mbëzliy slëwanñwëy mbë nëw kwëma Hyala ghwëyëw. Sa nzanay, a ghëy sënay, a ghwëy garëñwëy wëzë lë bërci të kwëma Këristëw. Na na ghëyëy, war gëzëñwëy na ghwëmmë jakëti miy tsa ghwëmmë gwanammë, ta mbay nefer ghwëy hëënishi wëzë, rëniki kwa kwal tsa Hyala na na ghëy gwa'a tsëgha.

2

¹ Ava ghënzë na kwëmaa bashamtëra zhaa dzëmbë mëlmë ghwëy ge'i ghala vici va. Kala tsëgha, war mba'a pën tsëhëra ghalaba nzhay, ta zhini niy dza nefer ghwëy zhëñwëy tërëñw nza bë. ² Sa ka na nza, tsëhë tsee vëgha ghwëy, mba'a nefer ghwëy dzaa zhëñwëy kiy, ka dza tsahwëti ndëë nza tifa ghwëla ya kwëtiñ mbë ghwëy, mba'a taa mëntëra kwëma gar vëshi

1:22 1:22 5:5; Rm 8:15-16, 23; Ef 1:13-14 **1:23** 1:23 11:31; 13:2;
 Rm 1:9; Flp 1:8; 1Tes 2:5; 2Tes 2:10 **1:24** 1:24 1Pi 5:3 **2:1**
 2:1 12:21; 1Kwër 4:21

nëfë tsee ti, sa dza naa nza, sati sati nefer ghwëy gwanan̄wëyëw.

³ Ava va tsëgha tëkëtee, wëzëba tsasli tsasli tsaslëghënwëyëe kwëma va pën, va tsëgha niy tsaslëghënwëy ya nahwëti zliya va. Kala tsëhee dë'wë ghën tsee. Sa nzanay, e sënay mba'a pën tsëhëra dë'wë ghën tsee ghala pëtsa va nzay, kwëma gaga niy dza nëfë tsee satiy va kwëma ghwëyëw. Əy, ma tëbë na nza kiy, ghwëy na shiy niy dzaa vëshitëra nëfë tsee nza. Na katan̄ katan̄ nay, e sënay, war mba'a kë nëfë tsee vëshiyëy, ghwëy gwanan̄wëy kwërakwë na, mbë vëshi dza ghwëy nza kwasëbee.

⁴ Ma ghala pëtsa tsaslin̄wëy ya va zliya tsaslëghënwëy ya vay, Pa' lë wahëta niy wahëhwee, ka tëkë kwëma tërënw. Ya tsëgha niy nzana kiy, ëntaa ghwëy taa tëkë na, ta mbë nefer ghwëy zhënwëy tsaslitee zliya va tsëgha, pë ghwëy ma. Əhëñ, ta mbë ghwëy sënay e dfin̄wëy tërënw pë ghwëy, va tsëgha tsaslitee tsëgha.

*Pëlayëm ntsaa mëntënwëy *kwëma jikir na mbë nefer ghwëy*

⁵ Mba'a kë tsahwëti ndë mënti kwëmaa zhëpë mbë nëfëy, kaa ngëra dë'wë ghën tsee mëntëra na kwëma vaw, kaa ngënwëy gwanan̄wëy na. Aw bay ëntee dzaa kabëti gëzë kwëma na, ma kwëma ci vay, jëwë zhanati na kaa nihwëti mbëzli, nihwëti na, tërënw zhanatishi. ⁶ Njana nzana, dfan̄ mbëzli mbë ghwëy, dzëghay i ci kiy,

a ghwëy mбай zlay, wëkë na tsëgha. ⁷ Nana kiy, pëlayëm jikir tsa mënti na va mbë nëfë tsa ghwëy. A ghwëy gëzanci kwëmaa dzaa dëpanci nëfë tsa ci. Kala tsëghay, ta nëfëy dza naa dza dalala, ka nëfë dzay, mba'a zhiniy zamti. ⁸ Va tsëgha, ë cë'wëñwëy ya nana kiy, manancim kwëmaa dzaa cinti dë tsa dë ghwëy kwëma ci. ⁹ Ma nahwëti zliya niy tsaslëghëñwëy ya vaa dzëkën kwëma vay, war ta mbëë fati kwëma ghwëy niy në ya. Ta mbee sënay nda ka yi fëti ghwëy ta kwëma gëzëñwëy ya gwanata. ¹⁰ Mba'a pë ghwëy pëlay jikir tsa mënti ntsa va vay, yën kwërakwë na, ta pëlay dzee. Ta na tsee ghënëy, e pëlay ntsa va mbë nëfë tsee, ya tsëgha mëntëra ma na kwëma jikir na dë'wë ghën tseyey, e pëlay mbë nëfë tsee mbëradzëy, kwa kwëma *Këristëw gëzee, war të mbërkë kwëma ghwëy. ¹¹ Vantaa *ndë jaka tsa Hyala dzaa bëhwë ghën kën ghwëmmë lë kwëma ci, va tsëgha gëzee tsëgha. Sa nzana, mba'a ghwëmmë sënata tsëhwëli ci gwa'a gwa'a, njasa dë na war pëla kwal tsaa kësëyëmmë lë kwëma.

Pël gëzëë dzëkën vëghwë tsa mëñhwë na mbë mëlmë Tërëwasë

¹² Dzee të nahwëti vici kiy, mba'ëë kafëra, ka dzaraa dzëmbë mëlmë Tërëwasë, ta dzaa gëzanshi kwëma *Këristëw wëzë na kaa mbëzli mbëfa. Dzëghwa ndës yën tsëhëra mbë mëlmë va. Ma sa tsëhëree na, mba'ëë nay njasa gwëmantëra Këristëw Ntsaa slëkëmmë

kwäl wëzë wëzë ta gëzanshi kwëma Hyala kaa mbëzli. ¹³ War ma mëhërlee na, hënita tepë sa kësäy mee Titë zëmërë tsa mbë nëw Yesëw mbë mëlmë vaw, ghavëe tsëgha ki, kafë yën kafëra, nza ghwëy nza, pën kaa mbëzli kwa kwäl Hyala mbë mëlmë Tërëwasë tsëgha. War ka dzaraa dzëti hidfi ka Masedëwan.

Mëni miydala të mbërkë Yesëw Këristëw

¹⁴ 'Wësa pë ghwëmmëë mananta kaa Hyala tërëñw. Sa nzana mba'a *Këristëw mëniy ndë bërci tsaa gwëramti. Të mbërkë bërci Këristëw ki na, mba'a Hyala mëntëñyë ka ka ha waza kwasëbë ci. Dzëghwa mba'a ghwënanëy ta dzaa gëzë kwëma ci kaa mbëzli ya pa' kwëmaba gwa'a. Ma kwëma gëzanshi ghëy va kaa mbëzli ki na, nja zën 'wërdi wëzë na vaa nëwamti pi gwa'a gwa'a lë zën tsa nzë na. Ta mbë mbëzli të hidfiy sënëy Këristëw. ¹⁵ Mba'a ghëy mëniñyë ka 'wërdiy zën wëzë na, sa vëlanta Këristëw vëli li kaa Hyala. Ma zën tsa zën ghëy va ki na, ka zënanishi kaa mbëzliy dzaa mbëlishi, lë kaa niy dza zashi gwa'a. ¹⁶ Mbëzli nza Hyala mbë mbëlishiy, zën tsa wëzë tsaa zënanishi ghëy, ka zlëbë kwëma gëzanshi ghëy ghëshi, dzëghwa mba'a ghëshi kwëmavë piy tsaa këdfi ma. Ma va mbëzliy dzaa zashi na, zën tsa gëmgëm tsaa zënanishi ghëy, ka bëkwë ghëshi vë kwa kwëma Hyala. Æy, kwëmaa tsava ntsaa dza vaa ghëрати

2:13 2:13 1Tes 3:1: Titë: 2Kwër 7:6, 13-14; 8:6, 16, 23; 12:18; Gal 2:1, 3; 2Tim 4:10; Tit 1:4; Masedëwan: 7:5; SlëniKY 20:1 **2:15** 2:15 1Kwër 1:18 **2:16** 2:16 Ndë tifa dzaa ghëрати slëni tsëgha na va lë bërci ciw: 3:5-6

slëni tsëgha na va lë bërci cia? Ghëci tifaw!
 17 Sa nzana, mba'a Hyala ghwënanjey ta gheranta slëni, va tsëgha nza bërci va ghëy. A ghwëm sënay dän na nihwëti mbëzliy dï zhëghë dëvë shi lë gëzë kwëma Hyala, war ta kwëmavë gëna shi gwa'a tsëgha. Ma ghëy na na ghëyëy, mënti kwëma Hyala ghëy ka shiy zhëghë dëvëw. War kwëma Hyala ka ghëy gëzanshi kaa mbëzli lë nëfë tsa ghëy kwëtiñ kwa kwëma nzë. Sa nza ghëy mbëzliy gheranci slëni kaa Këristëw.

3

*Ghënghën na *sla kiri tsa slati Hyala lë mbëzli kwatana lë tsa sënzënva*

¹ Kwëma gëzë ghëy va tsëgha kiy, nda avashi zhiniy zhimbëshi mbë këli ghën tsa shi dza ghwëy ni kia? Na na ghëyëy, ka dï ghëy mëndiy tsaslavënjey zliya ta mbëë cinwëy na, *ka kwal Yesëw nza ghëy katan pë ghëyëw. Dëw ghëy va ghwëy bë na, tsaslavënjëyëm zliya ghëy dza, ta mbëë dzaa canshi kaa nihwëti mbëzli, pë ghëyëw. Ma na nihwëti mbëzliy, a ghwëmmë sënay tsëgha ghëshiy mëni. Na na ghëyëy, kar ghëy mëni tsëghaw. ² Na na ghëyëy, ghwëy dë'wë ghën tsa ghwëy mëniñwëy naa zliya ta dëvë ghëy. Sa tsaslambënjey Yesëw *Këristëw mbë nefer ghëy. Ya tsamaba ndë gwa'ay, a mbay sënata, ka jangëti zliya va ghëci. ³ Ghwazhë ghwazhë sënay ndë ya wa ndë: Ghwëyëy, zliya

2:17 2:17 4:2; Flp 1:15-17; 1Tes 2:3, 5, 10; 1Pi 4:11 **3:1** 3:1 5:12; 10:12; SlëniKY 18:27 **3:2** 3:2 1Kwër 9:1-2 **3:3** 3:3 Sëvëri 24:12; Zher 31:33; Ezhek 36:26

tsasliti Këristëw, mba'a ghwënanjey li ta dëvë ghëy nza ghwëy. Zliya vay, tsasliti Këristëw lë yam ka mëndiy tsasli zliya li shiw, lë *Safë tsa Hyalaa piy tsasliti na. Zhini bay, tsasliti naa dzëti hërezli bëla'i bëla'i niw, mbë nëfë tsa ke ngëri tsasliti na.

⁴ Sa wana gëzë ghëy tsëghay, sa nzana mba'a Këristëw citënjey, Hyala ghwënanjey na, kë.

⁵ A ghwëmmë sënay ghëy dë'wë ghën tsa ghëyëy, daw na bërci ghëy ta mëni slëni va, pë ghwëmmë. Hyala bënjey na bërci ghëra ghëy va slëni va li. ⁶ Ghënzë ndanjey na bërci ta nza ghëy ka ghëra slëni nzë. Ta dza ghëy gëzë kwëma kaa mbëzliy dzëkën yëwën sla kiri tsa slati na lë mbëzli. Kwëma jakëva tsa 'war'war tsa vay, mëniy na nja *kwëma pëhëti Hyala va niy tsasliti mëndi kwatanjaw. Safë tsa Hyala dëw'dëw tsa ciñey na kwal, njasa ka ghëy mëni. Ma kwëma mbë kwëma pëhëti Hyala niy tsasliti mëndi niy nzay, dzëmbë mëti bë na mbëzli kwa kwëma Hyala. Ma na Safë tsa Hyala dëw'dëw tsay, piy tsaa dzaa këdë ma ka naa bë kaa mbëzli.

⁷ Ma niy nza mbëradzëy, dzëti hërezli balivë mëndi niy tsaslanati Hyala kwëma pëhëti na kaa mbëzli. Ghala pëtsa bë na kwëma pëhëti na va kaa *Mëyizëy, mba'a mbëzli niy nay shëndëkë tsa dikë tsa nzë. Pëtsa mbë kwëma Mëyizë na, ka mbëre nja vici va shëndëkë tsa nzë va. Ghala pëtsa va na, shanj niy nza ka *Izërayel ta nighë pëtsa mbë kwëma Mëyizë, sa bamamshi na tërënjw, ya tsëgha niy nza

na kala dza shëndəkë tsa vaa nzaynza. A ghwëmmë sënay kiy, mbëzli bëkwë bëkwë ni na mbëzli kwa kwëma Hyala va kwëma pëhëti na. Kwa vëghwë tsa nza na, mba'a kwëma pëhëti Hyala, ghënzë saa bë mbëzli dzar kwa bëla mëti sëvërita lë ci shëndəkë tsa Hyala kiy, ⁸ hanaba sa ka Safë tsa Hyala ghëra slëni mbë mbëzli shëkëna. Tërëjwëba ghalaba dza shëndəkë tsa Hyalaa civa. ⁹ Va kwëma pëhëpëhë nay, mbëzli gwanashiy kësëy ngwëvë Hyala. Kwa vëghwë tsa nzana mba'a kwëmaa basë ngwëvëvë dzëkën mbëzli cikëvëri shëndəkë tsa Hyalay, hanaba yëwën jakëva tsa ghwëmmë lë Hyala ghëci saa mëntëmmë ka mbëzliy dzaa mbay garë kwa kwëma Hyala kala hazlëni tiba shëkëna. Tërëjwëba ghalaba dza shëndəkë tsa Hyalaa civa. ¹⁰ A mëndiy mbay gëzë, ma kwëma pëhëti Hyala va niy ci shëndəkë tsa Hyala kaa mbëzli kwatänay, ka cimmë na nanaw. Sa nzanay, dza kwa tsahwëti kwal ci Hyala shëndəkë tsa nzë kaa mbëzli nana, ka täjëtï tsa kwatänä. ¹¹ Kwa vëghwë tsa nzana, mba'a shëndəkë niy nza të jakëva tsa kwatänä ghëci saa niy nza ta vëghwë jëwë tsëtse, hanaba jakëva tsaa dzaa nza ta pa' kwa ndimndim shëkëna. Tërëjwëba ti dza shëndëkë nza.

¹² Sa sënay ghëy kwëma katan naa sa gëzë ghëy va gwanata tsa nzë, pë ghëy, va tsëgha mbëlëy ma ghëy nahwëti kwëma mbë ya jëw tsëtse. ¹³ A na Mëyizë niy nza mbëradzëy, ghala vëghwë tsaa färva shëndəkë tsa Hyala mbë

kwëma ci na, aa niy këlati pëtsa mbë kwëma ci lë kadibël, sa niy dî ma na ka Izërayel sënay njasa ßarva shëndëkë tsa va. Na na ghëyëy, ka mëni ghëy nja sa Mëyizë va niy nzaw. War bazhë bazhë gëzë ghëy na ghëy kwëmaa sëvëriy dzëti ngwëla kaa mbëzli. ¹⁴ Ma ka Izërayel niy nza ghala pëtsa vay, caslakë niy nza mëhërli shi, kala mbë ghëshiy favë shiy niy dî Hyala canshi mbë kwëma va. War tsëgha na kwëma va vë shi ya pa' sana. Jangë ma ghëshi kwëma mbë zliya slä kiri tsa kwatänay, ka mbë ghëshi favëw. War ghwëlashi na ghëshi njasa nza pëtsa mbë kwëma shi mbëkwë mbëkwë lë kadibël tsa va. Va sa nzanay, war ghala sa ka ndë zlëbavë jakëy lë Këristëw ka kadibël tsa vaa mbëë ßarvay mbë kwëma ndë. ¹⁵ Tsëgha na ya pa' ndatsë, jangë ma ghëshi kwëma mbë zliya tsasliiti Mëyizëy, ka favë ghëshiw, war njasa nza mëhërli shi këla këla lë kadibël ka naa nza. ¹⁶ Sa nzanay, war nja kwëmaa gëzëta va mbë Zliya Hyala mbëradzë dza naa nza, a kë niy niy:

Ya hwëmba zhëghëkëvay ma ndëë dzëmbë hwër Ndë slëkëpëy.

Ta ßantëvashi dza shiy këlati kwëma ci, kë niy ni.

¹⁷ Tsëghaa nava nanzë, sa nzanay, ma Ndë slëkëpë Yesëw Këristëw, ghëshi lë Safë tsa ßewdëw tsay, mbëzli kwëtij ni ghëshi. Ma mbëzli nza Safë tsa Ndë slëkëpë mbë ghëra slëni mbë shi kiy, mbëzliy gwëra ghën tsa shi na niva mbëzli. Bërci va kwëma pëhëti Hyalaa dzëkën

shiw. ¹⁸ Nana ghwëmmë sënzënva ghwëmmë mbëzliy zlebavë kwëma ciy, a kadibël ßarvay të mëtsëhi ghwëmmë gwanammë, ka nay shëndäkë tsa mëni Ndë släkëmmë Këristëw, bam bam kwa mëtsë ghwëmmë nja kwa nighëmti. Ma bama shëndäkë tsa ci va na, ka mëtsëhë zhëghëmmë kwa kwëma kwa kwëma, ta mëntëmmë nja ghëci. Ghalabä kiy, war mbë mëtsëhëva dza shëndäkë tsa ciy nzaa dzäkën ghwëmmë kwa kwëma kwa kwëma. Ava tsëgha na slëni ghëra Safë tsa Ndë släkëmmë dewdew tsa mbë ghwëmmë.

4

Na na ghwëmmëy, daw na bërci ghwëmmë, a na Hyaläy, shiy tifaä tanjanati bërciw

¹ A ghëy sënay wëzë hwër tsa nzë mëntëjëy Hyala, ndanjëy na slëni mëni ghëy va. Ava va tsëgha, ka dza her ghëy tepëw. ² Ghëyëy, ka tsëhë dëvë ghëy ghëy dzëmbë mëmëni shi ha'wë ha'wë niw. Ka mbëmbë ghëy dzäkën shi mëni ghëyëw, ava tsëgha. Ka dadakë mbëzli ghëyëw, ka ßi ghëy kabë dzërvëë dzëmbë kwëma Hyalaw. Ma na na ghëyëy, bazhë bazhë ka ghëy gëzë kwëma katanä na. Aa ßi ghëy mbëzli gwa'aa sënay, mbëzli slar ni nza ghëy kwa kwëma Hyala, kë ghëshi.

³ Ya tsëgha nzë kiy, a nihwëti mbëzli tifa, kala favë kwëma Hyala gëzanshi ghëy va kaa mbëzli, mba'a ghëshi mënishï njasa mbëkway mëndi

kwëma shi. War mbëzliy dzaa zamti piy tsa shi na shiy dzaa mbay ma favë kwëma va. ⁴ Sa favë ma ghëshi vay, sa nzana mba'a *ndë jaka tsa Hyala tsaa mëni mazë tikë të hidfi dënjday mëhërli shi vantaa ghëshi dzaa zlébavë kwëma wëzë na va. Ka dfi na ghëshiy nighëvë wan pi tsaa mbërë vaa dzækën shiw. Wan pi tsa vay, sëvëri mbë kwëma wëzë na va gëzëë dzækën shëndäkë tsa *Këristëw sëvëri na. Këristëw ghëci saa mëny nja Hyala, ya mbë namaba kwëma ci. ⁵ Ghala pëtsa ka ghëy gëzanshi kwëma Hyala wëzë na kaa mbëzliy, kwëmaa dzar kwa tsa ghëy ghën ka ghëy gëzanshiw. War kwëma Yesëw Këristëw kwëtij na sa ka ghëy gëzanshi mbëzli, ghëci na Ntsaa slëkëpë. Na na ghëy, ta na tsa ghëy ghëny, ka slëni ghwëy nza ghëy gwa'a tsëgha, Sa ghwënanjëy Yesëw. ⁶ Ma kë Hyala niy ni ghala pëtsa nza na mbë nga shi të ghwëmë gwanashiy: «Mëny wan piy dzëti hidfi, na kwëslï barvata!» kë niy ni. Sana sënzëvna kiy, Hyalaa niy gëzë kwëma va va mbërambë na wan pi tsa nzë va mbë nefër ghëy. Ma wan pi tsa va ki na, ka cinjëy njasa nza shëndäkë tsa Hyala, sa mbërë na sëkë mbë kwëma Këristëw. Va tsëgha gëzanshi ghëy kwëma Hyala wëzë na kaa mbëzli ki.

⁷ Ghëy ghëy shiy gëzë kwëma Hyala kwa dimë va kaa mbëzliy, mbëzli ngati Hyala nza ghëy nja nihwëti mbëzli kwërakwë. Ya tsëgha nzë ki na, dza Hyala mba'a fambënjëy kwëma va mbë nefër

4:4 4:4 ndë jaka tsa Hyala: Zhj 12:31; Ef 2:2; nja Hyala na Këristëw: Kwël 1:15; Ebr 1:3 **4:5** 4:5 1:24 **4:6** 4:6 Ghava 1:3; Ezay 9:1; 2Kwër 3:18; 1Pi 2:9

ghëy. Ma kwëma mënti Hyala va tsëghay, ta mbë mbëzli sënay, ma bërci tërënjw ni va kwëmavë ghëy ta ghëra slëni vay, va ghëy sëäkë ghëshiw, va Hyala dë'wë ghën tsa nzë sëäkë ghëshi kë ghëshi në na. ⁸ Ghëy kiy, tsahwëti ngëra'wë tifa kala sëäkëë dzäkën ghëyëw. Ya tsëgha nzë ki na, ka mbanëy ngëra'wë tsa vaw. Të nahwëti viciy, hash ka ghëy hashinëy kala sënata kwëmaa mëni ghëy, ya tsëgha nzë na, ka dza her ghëyëw. ⁹ Tërënjw mëndi ghëzlitënëy na, zlanëy Hyalaw. War mbë këätinëy ghënzë, mbëb mbëb mëndiy ndabatënëy të pi na, ka bëkwë ghëyëw. ¹⁰ Ya hwëmbay, war mbë pëhë bëkwënëy ka mëndiy nza njasa pësliti mëndi va Yesëw. Ya tsëgha nzë ki na, war të ghwëmënëy ghëy. Ma mënta nava kwëma tsëgha kiy, ta mbë mëndiy sënay mbë piy na Yesëw mbë ghëy, kë mëndi. ¹¹ Mbë nzëy tsa ghëy tikë të hidi ni ya hwëmbay, war mbë pëla bëkwënëy nza mëndi, sa nza ghëy mbë nëw Yesëw. Ma vëgha ghëy va kwëd kwëd na, ya tsëgha nzë ki na, mëtitaw. Ma ghalaba kiy, a mbëzli sënay, mbë piy na Yesëw mbë ghëy, kë ghëshi. ¹² Ava tsëgha nza ghëy na na ghëy, ya hwëmbay, mbë nëwnënëy na mëti. Dzëghwa ghwëy na na ghwëy na, mba'a ghwëy kwëmavë piy të kwëma ngëra'wë tsa sa ghëy va.

¹³ A kë mëndi mbë Zliya Hyala mbëradzëy: «Sa banavee nëfë tsee kaa Hyala, va tsëgha gëzee kwëma nzë» kë mëndi. Ma ghëy kwërakwë kiy, a ghëy banavë nefer ghëy kaa

4:8 4:8 1:8; 7:5; 11:23-29 **4:10** 4:10 1:5; Rm 6:8; Gal 6:17; Flp 3:10-11 **4:11** 4:11 Rm 8:35-36; 1Kwër 15:31 **4:12** 4:12 Kwël 1:24 **4:13** 4:13 Cem 116:10

Hyala nja ntsaa gëzë kwëma va va. Va tsëgha gëzë ghëy kwëma Hyala kaa mbëzli. ¹⁴ A ghëy sënay, ma Hyalaa zhanakati Yesëw va sati mbë mëtïy, ta mbay dza naa zhanakatënjëy kwërakwë, ta dza ghëy nzëy të pëtsa kwëtïnj tsa lë Yesëw. Ka na dza na mba'a fëyëmmë jakëjakë kwa kwëma nzë. ¹⁵ Ma kwëmaa mënta va tsëgha gwanata kiy, war ta mbëë këtïtënjwëy na, nza Hyala mbëë mbëliti mbëzli ðanj lë wëzë hwër tsa nzë. Ghalaba kiy, mbëzli ðanj dza naa mananta 'wësa kaa Hyala, ka fë shëndëkëë dzëti.

Lë nëfë kwëtïnj pë ghwëmmëë ndëghë shi mbashi ma mëtsë ndëë nashi

¹⁶ Va tsëgha mëti ma vëgha ghëy va slëni. Ya tsëgha këdïva bërci mbë vëgha ghëy jëw jëw jëwëy, war lë bërci na mbë nëfë tsa ghëy. Ka yëwën bënjëy Hyala bërci mbëba mbëba njasa sëëmë vici. ¹⁷ Ma ngëra'wë tsa së'wa ghëy tsa sanay, ta këdïy dza naa dza kwa kwëma jëw. Ta kwëmavë wahë tsa dikë tsa dza ghëy të mbërkë ngëra'wë tsa së'wahwë ghëy va. Wahë tsa vay, aa tanjëti shiy gwanashi, pa' kwa ndimndim dza naa nza. Sa ka ghëy zëzëtïy dzëkën wahë tsa vay, nja shiy jëw tsëtse nighëti ghëy ngëra'wë tsa së'wa ghëy va. ¹⁸ Sa nzana, ma ghëy na na ghëyëy, war kën shiy sëäkë va Hyala, shi mbashi ma mëtsë ndëë nashi na mëhërli ghëy. Ka fë mëhërli ghëy dzëkën shi të hidfi niw. Sa nzana,

4:14 4:14 1Kwër 6:14; Rm 8:11 **4:15** 4:15 1:5-6, 11; 9:11, 15

4:16 4:16 Ef 3:16 **4:17** 4:17 3:18; Rm 5:2; 1Pi 1:6-7 **4:18**

4:18 Rm 8:25; Ebr 11:1

shì nashi mëtse ndë ngëri ni të hidiy, nza'jêw dza ghëshiy këdishi. Ma shì nashi ma mëtse ndë ngëri vay, ghëshi na shiy dzaa këdì ma, pa' kwa ndimndim.

5

¹ Ma vëgha nza ghwëmmë na li tikë të hidiy, ghala mbë lë madzëkëw. A ghwëmmë sënay, sa ka ghwëmmë bëkwëmmëy, ta ndammë yëwën vëgha dza Hyala më ghwëmë. Vëgha mënti na dë'wë ghën tsa nzë, sa dzaa mëti ma pa' kwa ndimndim.

² Nana diy, war ë ngëngëlve ghwëmmë, sa nzana mba'a ghwëmmë dërammë ta sërakën yëwën vëgha më ghwëmë vaa dzakën na va ghwëmmë na vëgha. ³ Mba'a kë Hyala dzaa sërakënëmmë yëwën vëgha va tsëgha kiy, ya ë dza ghwëmmë bëkwë na, ka dza ghwëmmë nza kala vëgha va ghwëmmëw. ⁴ Ghala vëghwë tsa nza ghwëmmë tsa lë vëgha nay, ë sa ghwëmmë ngëra'wë, ka ngëlve. Ya tsëgha nzë kiy, ë dî ghwëmmë bëkwëmmëw. War ë dî ghwëmmë Hyalaa sërakënëmmë yëwën vëgha va, ta mbë ghënzë mbëerë vëghaa dza vaa mëtita. ⁵ Hyala dë'wë ghën tsa nzë gwëmati na kwal tsa va tsëgha, ta mbë ghwëmmëw kwëmavë mbëerëvë vëgha 'war'war na. Mba'a ndammë Safë tsa nzë dëwdëw tsa, ka mëjë'a lamba manati na të ghwëmmë. Ta mbë cimmë, ta bëmmë yëwën vëgha va dza na, kë.

⁶ Ava va tsøgha banavë ghøy nøfë tsa ghøy gwanay kaa Hyala, kala mēni bakë bakë ghən tsa ghøy. A ghøy sənay, kama ghøy lë vøgha na tikë tē hidiy, tsøhøjøy ghøy vøgha Yesəw Ntsaa sləkəmmë diw. ⁷ Ma dī naa gəzøy, nay ghøy diw, ya tsøgha nzø kiy, war mbë nəw ghøy, sa nzana mba'a ghøy banavë nefer ghøy. ⁸ Yə, a ghøy banavë nefer ghøy kaa Hyala kala mēni ma ghən tsa ghøy bakë bakë. Ma va ghøyøy, wəzəba dzanøy ghøy mbë na tikë na vøgha, ta dzaa nzøyjøy vøgha Ndə sləkəjøy Yesəw dī ghøy. ⁹ Sana kiy, ya war tikəjøy nza ghøy tē hidi ni, ya ta dzanøy dza ghøy dzəvəghay, war kwəmaa təbanci na sa dī ghøy mēni gwa'a tsøgha. ¹⁰ Sa nzanay, ya wa ndə mbë ghwəmmøy, war ta dza dza na, ta garə tē ngwəvə kwa kwəma Yesəw Kəristəw ta nza. Ya tsama ndøy, war lə zhəmə ci dza naa nza ge'i ge'i lə sləni mənəhwə na tikë tē hidi. Mba'a pə ghwəmmə mənti sləni wəzə nay, ta kwəməvə zhəmə sləni ghwəmmə va wəzə na dza ghwəmmə. Mba'a pə ghwəmmə mənti na jikir na na, ta kwəməvə zhəmə jikir tsa ghwəmmə dza ghwəmmə.

Sləni ghərati Yesəw ta jakəmmə lə Hyala

¹¹ Sa sənay ghøy, a ngwəvə Yesəw tifa pə ghøy kiy, va tsøgha hazləni ghøy və. Va tsøgha jihəva ghøy ta ci kaa mbəzli, nza ghəshi mbə sənay mbəzli Hyala nza ghøy, kə ghəshi. A na

5:7 5:7 1Kwər 13:12; 1Pi 1:8-9 **5:8** 5:8 Flp 1:23 **5:9** 5:9 Kwəl 1:10; 1Tes 4:1 **5:10** 5:10 11:15; Ezay 2:12; Dani 7:9-10; 12:2; SləniKY 17:31; Rm 2:6; 1Kwər 3:13-15; 4:5; Flp 3:19; 2Tes 1:7-10 **5:11** 5:11 4:2; 6:4; 1Kwər 9:22

Hyalay, aa sënanjøy wëzë wëzë. Sa zëzëti yay, ya ghwëynjwëyshi ba na, a ghwëy sënanjøy mbë nefer ghwëy kwërakwë. ¹² Sa gëzë ghëy va tsëghay, nda, avashi zhiniy zhimbëshi mbë këli ghën tsa shi dza ghwëy ni kia? Tibaw! Ka këli ghën tsa ghëy ghëyëw! War ë na na di ghëy cinjwëy kwal tsa dza ghwëy mbëë vëshi të ghëy, ta mbë ghwëy kwëmavë bërci ta zlëba kwëma kaa mbëzliy tsëhtsëhë vaa dzëkën ghëy. Ghëshi na shiy, war këli ghën tsa shi lë shi nashi mëtsë përikë përikë të ngwëla na nashi. Ka zëzë nighë na mbë nefer shi kwëma ghëshiw. ¹³ Mba'a pë ghwëy nighëti kwëma ghëy, nja kwëma ka gezlekiki njasa bëtënjøy nihwëti mbëzli vay, sa zlanay ghëy ghën tsa ghëy kaa Hyala nighënjøy mëndi tsëgha. Ka gezlekiki nza ghëy na na ghëyëw. War ta mbëë këëtijnwëy në ghëy gwa'a tsëgha. ¹⁴ Tërënjw ditënjøy *Këristëw, va tsëgha jihëva ghëy ta slëni ci. Aa mëtiy ta mbëzli gwanashi, ma di na gëzëy, gwanashi bëkwëshi mbëzli kwasëbë kwa kwëma Hyala. ¹⁵ Ta mbëzli gwanashi mëtiy Këristëw, nza mbëzli mbëë mëni kwëma di na. Kala dza ghëshiy zhiniy mëni kwëma di vëgha shi. Sa nzanay, ti shi mëtiy na mba'a satiy mbë mëti.

¹⁶ Njana nzana tsëghay, naa tërë nana na, ka dza ghëy nighë ndë të kwëma mëni na përikë përikë të ngwëla ghwëlaw. Ya tsëgha niy nighë ghëy Këristëw kwatanjay, ka nighë ghëy tsëgha ghwëlaw.

5:12 5:12 1:14; 3:1 **5:14** 5:14 Zhj 17:23; Rm 8:35; Gal 2:20; Ef 3:19; 5:2, 25; 1Zhj 3:16 **5:15** 5:15 Rm 6:3-4; 7:4; 14:7-9

17 Mba'a kə ndə jakəy lə Kəristəwəy, yəwən ndə zhəghəy na ghalaba. Nzəy tsa ci kwatanay, a tsava kədiy. Nanay, yəwən nzəy na sa dza na ta nzəy. 18 Hyala də'wə ghən tsa nzə mənti na kwəma va gwanata tsəgha. Sa niy nza ghwəmməə ka mbəz nzə, mba'a ghwənikəvə Kəristəw dzəghwa jipə tsa ghwəmmə ta mbə ghwəmməə sləkammə, ka jakəmmə li. Dza na ki na, mba'a ndanəy sləniy dza ta gəzanshi kaa mbəzli, a ghəshi səəkə ta nəw kwəma Hyala, nza ghəshi mbəə jakəshi li kwərakwə ki, tə mbərkə sləni mənti Kəristəw. 19 Ma dī na gəzəy, ə ghwənikə Hyala Kəristəw dzəghwa jipə tsa nzə lə mbəzli tə hidī gwanashi ta mbə ghəshiy sləkati kwəma li. Njədī jikir tsa mənti ghəshi naw. Dzəghwa na, mba'a ndanəy sləniy dza ta gəzanshi njasa sləkati na kwəma kwa jipə nzə lə mbəzli, mba'a jakəta li shi.

20 Ghəy kiy, mbəzli ghwənashi Kəristəw ta sləni ci nza ghəy. Njasa nzana, Hyala də'wə ghən tsa nzə gəzə kwəma kaa mbəzli səvəri mbə miy tsa ghəy. Ə cə'wənwəy ghəy, lə slən tsa Kəristəw, zlayəm kwal kaa Hyala a ghənzə sləkati kwəma kwa jipə ghwəy li mba'a jakaynwəy li. 21 Kəristəwəy, səəkə naa mənti *kwəma jikir na ghala nzanaw. Dzəghwa Hyala kiy, mba'a basanakən kwəma ghwəmmə jikir na. Tə mbərkə kwəma ghwəmmə mənti Hyala kwəma va tsəgha. Ma sa ka ghwəmmə jakəmmə

5:17 5:17 Ezay 43:19; Rm 6:4; Gal 6:15; Ef 4:24; ShiZhj 21:5

5:18 5:18 Rm 5:10 **5:19** 5:19 Rm 3:24-26; Kwəl 1:20 **5:20**

5:20 Mt 10:40; Ezay 52:7 **5:21** 5:21 Zhj 8:46; Rm 8:3; 1Kwər 1:30; Gal 3:13; Ebr 4:15

lë Këristëw kiy, nza zhëghëtëmmë slar slar kwa kwëma nzë.

6

Slëni ghërahwë Pël kwa kwëma Hyala

¹ Ghëy kiy, jakëjakë ghëra ghëy slëni lë Ndë slëkëpë. Njana nzana, mba'a Hyala mëntëñwëy wëzë hwër tsa nzëy, ë gëzanwëy ghëy nza ghwëy mëni mëhërli vantaa ghwëy dzaa yadãnti wëzë hwër tsa va. ² Ma kë Hyala niy niy:

Sa niy mëniy vëghwë tsaa mëni wëzë kaa mbëzliy,

e niy favë cë'wë gha.

Sa niy mëniy vëghwë tsaa këti mbëzliy, e niy katanã,

kë niy ni.

A ngwarmëhira, favëm, vëghwë tsa sënzënva tsay, ghëci na sa dë Hyala mënimëmë wëzë hwër ti, ghëci na sa dë Hyala mbëli mbëzli ti.

³ Ka dë ghëy mëni shiy dzaa makëti mbëzli va nëw kwal Hyalaw. Sa nzanay, ka dë ghëy mëndiy tsëhtsëhëë dzëkën slëni ghëyëw. ⁴ Ma na na mëni ghëy mbë kwëma mëni ghëy gwanatay, ë dë ghëy ci, ka ghëra slëni Hyala nza ghëy pë ghëy, ya ë kësänëy ngëra'wë, ya ë sëva mëhërli ghëy, ya ë tanëti kwëma bërci ghëyëy, war ë ka ghëy së'wa tsëgha. ⁵ A mëndi sëkë mbë di'wëñëy, ka kësëñëy dzëghwa fërshina, ka hëhëärë mbëzli ta mbë ghëshiy slasla dzërvëë

6:1 6:1 Rm 5:2; 1Kwër 15:10 **6:2** 6:2 Ezay 49:8; Lk 4:19-21

6:4 6:4 4:2 **6:5** 6:5-10 11:23-29

dzəkən ghøy, ka bəkwə ghøy dzəti ghəra sləni, fəcahwətiy, ka kwəməvə ghøy ya hi, ya zəmə shiyəw. ⁶ Na na ghəyəy dəwdəw nza ghəy mbə nzəy tsa ghəy, mba'a ghəy sənata kwəma. Ya namaba kwəmay, ə ka ghəy sə'wa, ka məni wəzə hwər. Lə *Safə tsa Hyala dəwdəw tsa na mbə nefer ghəy. A ghəy dī mbəzli gwanashi lə nəfə kwətiŋ. ⁷ Dzəghwa, mba'a Hyala ndaŋəy bərçi, ka gəzanshi kwəma nzə katan na ghəy kaa mbəzli. Ava tsəgha ci ghəy kaa mbəzli ka ghəranta sləni Hyala nza ghəy, pə ghəy. Ma kwəma wəzə na va məni ghəy ki na, mba'a mənta nja shi mbəz ghəy, ta ghəra ka jaka ghəy. Zhini na, gal tsa ghəy ghənzə dība. ⁸ Mbə kwəma va gwanatay mbə fə dikə na nihwəti mbəzli dzəti ghəy, ma nihwəti ba na, ka ndərəŋəy. Ka gəzə *kwəma jikir na nihwətiy dzar ghəy, ma nihwəti ba na, ka gəzə na wəzə na, war tsəgha. Ma kə nihwəti mbəzli bay na: «Kay, ka dzərvə mbəzli na ghəshi» kə ghəshi. Mbalaa ghəy na mbəzliy gəzə kwəma katan na. ⁹ Ma məndiy nighəŋəyəy, nja nihwəti ka məlmə sənashi ma məndi, mbalaa gwa'a gwa'a sənəŋəy məndi. War njasa dza ghəy ta bəkwəŋəy məndiy nighəŋəy. Ya tsəgha ki na, mbəzli tə ghwəməŋəy ni ghəy. War ka saŋəy ngəra'wə məndi, ta mbə ghəy bəkwəŋəy, kə məndi na, a ka bəkwə ghəy kiw. ¹⁰ Ya tsəgha ka naa nza, mba'a məndi bəkatəŋəy nefer ghəy tə nahwəti viciy, war ə

6:6 6:6 8:24; Rm 12:9; 1Kwər 13:4-7; Gal 5:22-23; 1Tim 4:12 **6:7** 6:7 10:4-5; Rm 13:12; 1Kwər 2:4 **6:9** 6:9 4:10 **6:10** 6:10 vəshi: 7:4; Rm 5:3; 12:12; ka ndərma lə ka shiy: 8:9; Flp 2:17; 4:12-13; 1Tes 1:6

ka ghëy vëshi vëshi ghëy na na ghëy. Ma mbëzliy nighënyëy, njasa nza ghëy ka ndërma, ya tsëgha nzë kiy, ðañ zhëghanti ghëy mbëzli ka ka shiy dzar kwa kwëma Hyala. Mëndiy nighënyëy, njasa kama na ya waba va ghëy. Mbalaa shiy tifa kala va ghëy na katanj naw.

¹¹ Ghwëy kiy, ka Kwërintëy, bazhë bazhë gëzanwëy ghëy kwëma, lë nëfë tsa ghëy kwëtij. Kwëma mbëlëy ghëy tifa va ghwëy ya jëw tsëtsëw. ¹² Na na ghëyëy, gwa'a gwa'a bëhwë ghwëy pëtsa mbë nefer ghëy, ghwëy na shiy ndanëy ma pëtsa mbë nefer ghwëy. ¹³ Avanaraa gëzanwëy kwëma nja kaa ndërazhi yakee kwa hwër tsee. Ndanëyëm pëtsa mbë nefer ghwëy, njasa ndanwëy ghëy va pëtsa mbë nefer ghëy.

Mëni mëhërli va jakë miy lë mbëzliy nëw ma kwëma Hyala

¹⁴ Èntaa ghwëy jakë miy tsa ghwëy, ta mëni shi kwëtij ni lë mbëzliy nëw ma Yesëw *Këristëw ma. Sënzënva kiy, njaa dza shi wëzë ni ði Hyala lë ni jikir niy mbay jakëshi kwa zëërë kwëtij, ta ghëra slëni kwëtij naa? A shiy dzaa jakëti kar wanj pi ghëshi lë kwësliä? ¹⁵ Ghwëy bërkë sënzënvay, nza kar Këristëw ghëshi lë *ndë jaka mbay jakëti miy tsa shi kwa jipë shi na? Ntsaa nëw Këristëw ghëshi lë ntsaa nëw ma kiy, njaa dza ghëshiy mbëë zëzëti kwëma kwëtij naa? ¹⁶ A kwal tsaä jakëti ciki tsa Hyala, ghëshi lë ciki ta mbëri tsa mbëzliy nëw ma Hyalaa?

6:13 6:13 1Kwër 4:14 **6:14** 6:14-16 1Kwër 6:9-13; 10:21; Ef 5:5-11 **6:16** 6:16 SlëniTaH 26:12; Zher 32:38; Ezhek 37:27; 1Kwër 3:16

Senzənva kiy, ghwəmmə na *ciki Hyala. Nja kwəmaa niy gəzəkə Hyala va mbə zliya nžə tə tsahwəti pi. Ma kə niy niy:

Yənəy, ta nzəyra dzee mbə mbəzlee, ka dza li shi.

Yən dza Hyala shiy nza, ma ghəshi na mbəzlee, kə niy ni.

¹⁷ Ava va tsəgha nə Hyala kwa sləkəpə kaa mbəzli nžə kiy:

Barvaŋwəyəm mbə kwəma mbəzliy nəw ma Hyala.

Nzəyŋwəyəm vəgha bəla.

Əntaa ghwəy kwəfəghə shiy kama dəwdew ni ma.

Ma tsəgha kiy, ta zləbavəŋwəy dzee!

¹⁸ Ghalaba ki na, Dəŋwəy dzee nza,

ma ghwəy na, ndərazhee,

shiy zhər lə ghyehi gwa'a,

kə Hyala kwa sləkəpə gwəramti tə bərçi.

7

¹ A madigahira, njana nzana mba'a Hyala gəzəkə bəmmə shiy gwanashiy, ə pə ghwəmmə banti ghən tsa ghwəmmə mbə mənəi *kwəma jikir na dzaa lidi vəgha ghwəmmə lə məhərli ghwəmmə kwa kwəma Hyala. Mba'a ghwəmmə zlatanavə ghən tsa ghwəmmə gwanay mbə dəvə nžə ka ha'wə ti.

Pəl gəzə kwəmaa vashanati nəfə tsa ci

² Ma ghwëyëy, ghwënamtim nefer ghwëy kaa ngënyëy lë vëshi, a kwëma kwa jipë tsa ghwëmmë nza lë ghwëy dëwdëw. Ghëyëy, ntsa mananati ghëy kwëma jikir na tifa mbë ghwëy ya kwëtinjëw. Ndë tifa mbë ghwëy, mba'a ghëy mananati kwëma gar zlay nëw kwal Hyala ghëci vëw. Sëekë ghëy ngalëhwë shiy va tsahwëti ndë mbë ghwëy nja dzar kwa tsëhwëliw. ³ Sa gëzee va kwëma va tsëghay, ëntaa ghwëy taa ni fëtiy bënywëyëe, pë ghwëy ma. Nava tifa tëpëw. Sa nzanay, nja kwëma ghee vaa gëzënywëy mëcanay, mbë dfinwëy nza ghëy tërënyw. Tsahwëti së tifa ka mbay tëhëvëri dfin tsa kwa jipë ghëy lë ghwëyëw. War jakëjakë nza ghwëmmë, ya mëti mëti nza ghwëmmë, ya lëmëcimmë nza ghwëmmë. ⁴ Kwagwa'a kwagwa'a fëyëe ghën tsee, kala mën ma bakë bakë ta kwëma ghwëy. Tërënyw kee vëshi dë'wë ghën tsee lë kwëma ghwëy. E sënyay nanzë tërënyw sahwee ngëra'wë, ya tsëgha nzë kiy, ka mëti vëghee ta slëniw. A bay na, vëshi na na zhinëe kwëmavë tërënyw.

⁵ Ta na navay, a ghëy sahwe ngëra'wë tërënyw. Ya ghala pëtsaa niy tsëhënyëy ghëy të hidin ka Masedëwanëy, sëekë ghëy kwëmavë dëkëva ya jëw tsëtsëw. Hwëlfë ngëra'wë tifa kala sëekë kën ghëyëw. Ka mbëzliy dzay, ka bënyëy mbëz, ma ghëy ki na, a favë ghenikë ghëy mbë nefer ghëy gar hënita mëhërli ghëyëw, war mbë dza her ghëy nza. ⁶ Dzëghwa Hyala nanzë ki,

ghenzë saa dëdëpanshi nefer ka daw bërci na, mba'a dëpëtënyë nefer ghëy, lë sëakë tsa Titë dzëvëgha ghëy. ⁷ War të sa sëakëy Titë, mba'a tsëhëy vëgha ghëy gwa'a tsëgha dëpëshi nefer ghëy kiw. Sa gëzanëy na a ghwëy mëtsahanavë bërci këy, mba'a nefer ghëy zhiniy dëpëshi. Aa gëzanëy tërënyw dë ghwëy zhiniy kwëmë lë ya, mba'a kwëma mëntëra ghwëy va ndanwëy zëzë kwëma, ka dë yëpë ghwëy të ya mbë mbëz tsa ghëy lë ka jakëe, kë. Sa faveë kwëma va tsëgha kiy, mba'ëe zhiniy vëshira tërënyw.

⁸ Ta na navay, e sënay, zliya tsaslëghënywëy ya vay, a bakatënywëy nefer ghwëy tërënyw. Sanay, ka mbëzli miyëe va kwëma zliya vaw. E niy mbazlay miy sa niy sënyayëe, a zliya va bakatënywëy nefer ghwëy ta vëghwë jëw pën. ⁹ Nana kiw, mbë vëshi nzeë ta kwëma zliya tsaslëghënywëyëe va. Sa nzana mba'a nëfë tsa ghwëy satiy vësheë kiw, sa nzana mba'a nëfë tsa ghwëy va satiy ndanwëy zëzë kwëma ta zhëghanti nzyë tsa ghwëy, va tsëgha vësheë. Nëfë tsa ghwëy va zhëtënywëy kiw, Hyala mënti na tsëgha, ta mbë ghwëy tsa titihwë tsa ghwëy. ¹⁰ Sa nzanay, mba'a kë nëfë tsa ndëë zhanci të sa bërkëti Hyalay, kar ndëë zhëghanti nzyë tsa ci, mba'a ndë mbëliy. Ka dza her ghëy va gëla tsava zhëpë nëfë kiw. Ma mba'a kë nëfë tsa ndë satiy dzar kwa kwëma të hidiy, ghalaba ka ndëë zamti piy tsa ci. ¹¹ Nata kwëmaa mënta ghwëy sa zhëtënywëy nëfë tsa ghwëy dza kwa bëla bërkëti Hyala sa? Njaa nay ghwëy

njasa zhëghëñwëy ghwëya? Nay ghwëy njasa jahambëvëñwëy ghwëy mbë kwëma Hyala sa? Njaa nay ghwëy njasa ndërë ghwëy kwëma jikir na nana kia? Sa satiy nëfë tsa ghwëy dzäkën ghën tsa ghwëy va kwëmaa mënta va kiy, njaa nighëti ghwëy njasa dzashi her ghwëya? Njaa nighëti ghwëy njasa mawti ghwëy kwëmë lë yaa? Njaa nighë ghwëy njasa banavë ghwëy nefer ghwëy kaa slëni Hyalaa? Njaa nay ghwëy njasa dï ghwëy i ntsaa mëni kwëma jikir naa? Gwa'a gwa'a cikëvëri ghwëy, niy tsëhambë dëvë ghwëy ghwëy mbë kwëma vaw, pë ghwëy.

¹² Nahwëti zliyee va niy tsaslëghëñwëy yay, ëntaa ghwëy dzaa tøkë na, ta ntsaa mënti kwëma jikir na va tsaslëghëñwëy ya pë ghwëy ma. Ëntaa ghwëy tøkë ba na, ta ntsa mananati mëndi va kwëma jikir na na, pë ghwëy diba ma. War ta mbë ghwëy citi ghën tsa ghwëy wëzë wëzë kwa kwëma Hyala, njasa nza ghwëy ka mbëzliy dï kwëma ghëy tsaslinwëyee zliya va.

¹³ Va tsëgha, nana kiy, a kwëma mënti ghwëy va dëpëtëñëy nefer ghëy. Dzäkën sa dëpëshi nefer ghëyëy, a ghëy zhiniy vëshinëy tërëñw, sa nay ghëy njasa vëshiy Titë, sa mëtsahanavë ghwëy bërci gwanëñwëy. ¹⁴ Ghala vëghwë tsaa niy ghwënëghee va Titë ngëñwëyëy, e niy gëzanci, tërëñw vëshiree të ghwëy, pën ngëci. Sana kiy, gëmta na vëshee va të ghwëyëw. Sëkë ghëy slavëñwëy dzërvë mbë kwëma ka ghëy gëzëñwëy gwanataw. Kwëmaa niy vëshi ghëy va li kwa kwëma Titëy, kwëma katanë na, njasaa

niy gëzëkë ghëy va mënta na. ¹⁵ Ghala vëghwë tsa niy tsëhëy na va mbë ghwëyëy, a ghwëy niy ka'wëti wëzë, ka dï fëti vë, ka ha'wë ti tërëñw. Sa ka naa zëzëti kwëma mananati ghwëy vay, tërëñw ka naa zhiniy dītëñwëy. ¹⁶ Va tsëgha fëyëe ghën tsee tërëñw të ghwëy, sa sënayëe mbëzli wëzë ni, katan katan ni nza ghwëy, ya ta namaba kwëma, pën.

8

Pël cipë njasa ka mëndiy vëli shiy ta ghëra slëni Hyala

¹ A ngwarmëhira, a ghëy dï gëzëñwëy dzëkën kwëma mënti mbëzliy nëw Yesëw të hidï ka Masedëwan. Hyala mananatishi na wëzë hwër tsa nzë va tsëgha mënti ghëshi kwëma va tsëgha. ² Mbë nzëy tsa shiy, tërëñw sëkë ngëra'wë kën shi. Ya tsëgha nzë ki na, war lë vëshi ghëshi mbë nefer shi tërëñw. Mba'a ghëshi cikëvëri vëshi shi va lë shi bëkë ghëshi ta slëni Hyala. Ya tsëgha nza ghëshiy ka ndërmay, tërëñw bëkë ghëshi gëna ta slëni Hyala ³ Na nava njasa gëzëñwëy ya vay, kwa pëtsa kërëy bërçi shi bëkë ghëshi gëna, pa' ka tanjëti bërçi shi. Ə nzana ndë gëzanshi war ghwëy bëkë shiy tsa' këw. War ghëshi dë'wë ghën tsa shi tarëvë na tsëgha. ⁴ Sa dza ghëshiy, mba'a ghëshi cë'wëvë kwal va ghëy lë titihwë, ta mbë ghëshiy dzëmbë tsëhë shi tsëhë mëndi va ta këëti mbëzli Hyala të hidï ka Zhëwde kwërakwë. ⁵ Tan kaa naa bërçëti ghëy mënti ghëshi kwëma. Dza ghëshiy,

mba'a ghëshi ßanavë përba ghën tsa shi kaa Yesëw Ndë slëkëmmë. Madï ghëshi ki na, mba'a ghëshi zlëbavë kwëma gëzanshi ghëy dzäkën shi dï Hyala ghëshiy mëni ki.

⁶ Na na ghwëy ghwëy ka Kwërintë kiy, a Titë ghati tsëhë gëna va mbë ghwëy ki. Va tsëgha zhini ghëy cë'wëvë sënzenva, a ghëci zhiniy zhëghëvaa zhëmbë ghwëy, ta mbë ghëciy kërnamti slëni wëzë na va mbë ghwëy. ⁷ A ghëy sënay, na na ghwëyëy, tërëñw mbata ghwëy kwëma gwanata, ka tanëti nihwëti mbëzli. Tërëñw ßanavë ghwëy nefer ghwëy kaa Yesëw *Këristëw. Wëzë mbata ghwëy gëzanshi kwëma Hyala wëzë na kaa mbëzli. A Hyala ndanwëy kwal sënata kwëma katan na. A ghwëy zlanay ghën tsa ghwëy gwa'a gwa'a kaa Hyala. Dzëghwa tërëñw ghwëy dïñëy sana. Ava va tsëgha kiy, zhinim mëntim nana slëni dïba lë nëfë tsa ghwëy kwëtin, tan nihwëti mbëzli gwa'a.

⁸ Mbë kwëma gëzëñwëy ya nay, ë në ya: «War ghwëy ßëkëvë gëna va tsëgha kwërakwë!» pënëw. War gëzëë gëzanwëy ya njasa dï nihwëti mbëzli këti nihwëti mbëzli, ta mbee sënay nda ka dï nihwëti mbëzli ghwëy kwërakwë.

⁹ Sa nzanay, a ghwëy sënay zhëhwër tsa Ndë slëkëmmë Yesëw Këristëw. Ma ghëci ghëci Yesëw kiy, të wahë niy nza na ghëshi lë Hyala. 'Wakëvë na, mbërëkë zlay wahë mëßa, dza ndës sëäkëy tikë të hidï, mba'a mëniy ka ndë ndërma. Kwëma mënti na va tsëghay, ta mbëë nza, mbë

8:6 8:6 Titë: 2:13 **8:7** 8:7 1Kwër 1:5; 16:1-3, 24; Gal 6:10

8:9 8:9 Mt 8:20; Flp 2:6-7

ndë ndërma tsa mëniy na va na, mba'a ghwëy dzaa kwëmavë mbëërëñwëy ka ka shiy mbë nefer ghwëy të kwëma ci, në na.

¹⁰ Ma mbë kwëma gëna nay, kadiwëm e gëzanwëy nee kwëma tëkee dzëkën mbë ghën tsee. Æ në ya war tsëgha ka ghwëy mënti pënëw. Mbë piyaa dzëvërita vay, ghwëy niy nza kwa taña mbëzliy gha dë tsëhë gëna va, dza ghwëy, mba'a ghwëy tsëhamti përbë ghwëy. ¹¹ Ava va tsëgha në ya sana dëba kiy, wëzëba kërnamti ghwëy slëni ghwëy va, pën. Wëzëba manamti ghwëy na lë vëshi, njasaa niy tëkëti ghwëy va mëni nzë kwatäna. Ge'i ge'i lë shi va ghwëy pë ghwëy dzaa bë shi. ¹² Sa nzana, mba'a pë ghwëy ßanavë shiy kaa Hyala lë vëshi, ge'i lë shi va ghwëyëy, ghëshi na shi dza Hyalaa zlëba bëshi kwërakwë. Kala shiy va ghwëy gar ßantashi na, ka në Hyala ngëñwëy na, war ghwëy ndara shiy këw.

¹³ Æntaa ghwëy taa tëkë, kwal tsaa fambëñwëy mbë ndërma, ta mbë nihwëti mbëzliy nza të wahë pëlee, pë ghwëy ma. War ta mbë shiy nza yëmyëm va mbëzli na na dëe gwa'a tsëgha. ¹⁴ Njasa nzana tsa sënzënva dän shi zëmë va ghwëyëy, wëzë na ghwëy nganshi kaa nihwëti ni kama ghëshi vë shi. Ya æ dza shi zëmë kama va ghwëy fëcahwëti, dzëghwa mba'a ghëshi va niva mbëzli tërëñwëy, nza ghëshi këëtëñwëy ta nza kwërakwë ki. Ghalaba tsëgha na, yëmyëm dza ghwëy nza. ¹⁵ Ghalaba

kiy, nja kwëmaa niy tsasliti mëndi va mbë Zliya Hyala dza naa nza. Ma kë mëndi niy niy:
 Mbëzliy niy basëvë shiy ðanshiy,
 niy nza ghëshi tërëjwshi vë shiw.
 Niy niy basëvëshi jëwshi na, niy nza ghëshi daw
 vë shiw,
 a kë mëndi niy ni.

Titë dzaa dzëmbë mëlmë ka Kwërintë lë mbëzli bakë kwasëbë ci

¹⁶ 'Wësa pë ghwëmmë kaa Hyala sa mërshi naa ðanavë vëshi tërëjw kaa Titë ta dza ta këtiñwëy, njasa ði ghëy va këtiñwëy kwërakwë. ¹⁷ A Titë mërshiy zëbavë cë'wë ghëy ta zha ghëciy zhëmbë ghwëy. War kwataka sa cë'wë ghëy na ðiða kiw. Ghëci dë'wë ghën tsa ci tëkëti na dza, sa nzana tërëjw ghëci vëshiy ta këtiñwëy. ¹⁸ Dzëghwa ghëy ghëciy madë, mba'a ghëy ghwënnëghë tsahwëti zëmëmmë tsa mbë nëw Yesëw kwasëbë. Ntsa vay, tërëjw fal mbëzliy nëw Yesëw tikë gwanashi. Sa nzana tërëjw ghëci sënata gëzë kwëma Hyala wëzë na kaa mbëzli. ¹⁹ Ya kala navay, ghëci na sa tivë mbëzliy nëw Yesëw tikë ta dza ghëci kwasëbë ghëy, ta basë gëna tsëhë mëndi va. A slëni wëzë na va mëni ghwëmmë dzaa fati shëndëkë të Ndë slëkëmmë Yesëw. Zhini ka ci njasa ði ghwëmmë këti nihwëti mbëzli ða.

²⁰ Gëna vay, tërëjw na kwëma mbë, sa nzana gëna ðan ghënzë. War lë mëhërli mëni ghëy kwëma kënn, vantaa mëndi dzaa hanëy cënn, ka tsëhtsëhë lë ghëy, ka gëgëzë na: «Këy, wëzë kësë ghëshi gëna vaw!» kë mëndi. Am, gëla nava kwëmay, ka ði ghëy favë dzar kwa ghëy

tepəw. ²¹ Na na ghəyəy, war kwəmaa taa nza wəzə naa sa dī ghəy ghəy mənī kwa kwəma Ndə sləkəmmə, lə kwa kwəma mbəzli gwa'a.

²² Ava ghəy taa ghwənay tsahwəti zəməmmə tsa mbə nəw Yesəw kwasəbə mbəzli bakə ni ni. A ghəy nighəvəri kwəma ci wəzə, mba'a ghəy nay, tərəŋw ghəci dī kəəti mbəzli. Ma sənənva kiy, tərəŋw ghəci dīti dza ta kəətiŋwəy, Sa nzana mba'a favə njasa nza nzəy tsa ghwəy wəzə tsa ci kwa kwal Hyala. ²³ Ma na Titə nacy, ntsa kwasəbee na tsava ndə, ghəy li ka naa ghəra sləni ta kəətiŋwəy. Ma ngwarməmmə mbə nəw Yesəw ni bakə ni kwasəbə Titəy, mbəzliy nəw Yesəw tikə ghwənashi na. A sləni ghəra ghəshiy fə shəndəkə dzəti Yesəw *Kəristəw. ²⁴ Ka'wəti tə ghwəy mbəzli va wəzə wəzə. Ma sa ka mbəzliy nəw Yesəw va ghwənashi favə tsəghay, ta gəzə dza ghəshi: «Gəm niy vəshi kar Pəl lə kwəma mbəzli vaw» kə ghəshi.

9

Pəl gəzanshi gwəmava kwatsəməta kaa ka Kwërintə ta tsəhəti shiy, ta kəəti ngwarməməhi kwa kwal Hyala

¹ Ya kalaa niy tsasliŋwəy zliyee dzəkən kwəma gəna tsəhə ghwəmmə na ta kəəti mbəzliy nəw Yesəw tə hidī ka Zhəwdey, kwəma tibaw. ² Sa nzanay, e sənay mbə dī kəətishi nza ghwəy də'wə ghen tsa ghwəy. Lə vəshita vəshihwee lə ghwəy, kwa kwəma mbəzliy nəw Yesəw tə hidī ka Masedəwan. Ma pən ngəshiy:

«Gëna gëzë ghwëmmë na kwëma tsëhë nzë sënzënvay, ghala mbëradzëta, tsëhamti mbëzliy nëw Yesëw të hidi ka Akay na shi!» pën ngëshi. War sa gëzanakëshee tsëgha na, ðañba mbëzliy mawti tsëhë gëna va mbë shi. ³ Va tsëgha ghwënëghëñwëy ghëy ngwarmëhimmë mbë nëw Yesëw ni mahkan ni, nza ghwëy mbëë gwëmatëvanwëy kwatsëmëtaa tsëhëti gëna va, njasa gëzee va. Ghalaba kiy, ka dza vëshiy vëshiti ghëy va lë kwëma ghwëy nza ka kwëma gëmta naw. ⁴ Ma kala dza pë ghwëy tsëhëti gëna va, dzëghwa ndës ghëy dzaa tsëhëñy lë ka Masedëwanëy, kwëma ha'wë ha'wë na dza naa nza kën ghëy kwa kwëma shi. Zhini tërëñwëba tsa kën ghwëy ðiba. Sa nzana mba'a ghëy mbëlitiy gëzanamtishi, gwa'a gwa'a tsëhamti ghwëy gëna va, pë ghëy ngëshi. ⁵ Sa zëzëtee tsëghay, va tsëgha cë'wëvee ngwarmëhimmë mbë nëw Yesëw ni mahkan ni a ghëshi tsëhëshi përbë ghëshi vëgha ghwëy kaa ngëra. Ta mbë ghwëy basëti gëna gëzëti ghwëy va tsëhë. Ghalaba kiy, kee tsëhë na, ghwëy gwëmantëvanwëy. Tsëgha kiy, ta sënay dzam ndë tiffaa 'yapëtëñwëy ta tsëhë gëna vaw, ghwëy dë'wë ghën tsa ghwëy tarëvë na tsëhë nzë, kë mëndi.

⁶ Sënay të ghwëy, ma ntsaa zati shiy ðañyë, ðañ dza naa mënivë shiy kwërakwë. Ntsaa zati shiy jëwë na, war jëwë dza naa mënivë shiy kwërakwë. Ava tsëgha na nanzë katan ki. ⁷ Gëna dza ghwëmmë na ta tsëhë kiy, war njasa bërketi

ndë bë nzë kwa hwër ci kë ndë taa bë. Əntaa ndë taa bë lë zhë kwa hwër ma. Əntaa ndë dzaa tətë'wəŋwəy na, war ghwəy bəkë, kë dība ma. War ghwəy kë dzaa tarəvë lë vəshi mbë nəfë tsa ghwəy, mba'a ghwəy bəti njasa dza naa təbənəwəy. Sa nzanay, ntsaa bəkë shiy kaa Hyala lë vəshi ghëci mbë nəfë tsa ci na sa dī Hyala kwəma ci. ⁸ A bərçi va Hyala ta mbay bəŋwəy shiy tərəŋw, ta mbë shiy nza wəkë va ghwəy ya hwəmba. Kala shi dza ghwəy tərəhashi tifa. Ghalaba kiy, wəkəŋwəy dza shiy nza, ta mbë ghwəy mənī ya namaba sləni wəzə na li shi. ⁹ Njasa niy tsasliti məndi va mbë Zliya Hyala, ma kë məndi niy niy:

Ntsa wəzə hwër tsay, shiy dən ka naa nga kaa ndë ndərma.

War wəzə ka hwër tsa ciy nza ya hwəmba, kë məndi niy niy.

¹⁰ Hyalay, ghənzë bənsi na hwəlfë shiy kaa mbəzli, tsəŋwəshi ghəshi. Lë shi zəmë ka ndë zəmë gwa'a. Hyala va kiy, ta mbay dza naa ndənəwəy ni ghwəy hwəlfë shiy kwərakwë. Ta təfətəŋwəy miy dza na, nza shi ghwəy mbë mətəhəva. Ma tsəghay ta mbay dza ghwəy mənī sləni wəzə na ghəŋghən ghəŋghən lë shi va. ¹¹ Ya nimaba shiy gwa'a na, ta ndənəwəyshi dza Hyalaa dza. Ta mbë ghwəy ngənsi kaa nihwəti mbəzli kwərakwë lë wəzə hwër tsa ghwəy. Ghalaba kiy, mbəzli dən dza naa man-anta 'wəsa kaa Hyala, ta shi ghwəy va ndənəy ghwəy mbë dəvë ghəy ta bənsi. ¹² Ma gəna

tsəhə ghwəy va kiy, mənta na war ta kəəti mbəzli Hyala gwa'a tsəghaw. Mbəzli daf dza naa mananta 'wəsa kaa Hyala tə kwəma gəna va diba. ¹³ Sləni dza ghwəy va ta ghəratı tsəgha nay, ta cikəvəri wəzə tsa mbə nəfə tsa ghwəy dza naa dza kaa mbəzli. Ma nza mbəzli daf fal Hyala tə sa yanta ghwəy fəti kaa kwəma *Kəristəw va wəzə na banavə ghwəy nefer ghwəy. Zhini ka fal Hyala ta gəna banavəshi ghwəy va lə na bənsi ghwəy kaa nihwəti mbəzli lə nəfə tsa wəzə tsa. ¹⁴ Shi dza ghwəy vaa bənsi kaa mbəzli dza naa cikəvəri wəzə hwər tsa məntəŋwəy Hyala tərəŋw tsa. Ma sa ka ghəshi sənay tsəghay, ta dı kwəma ghwəy dza ghəshi tərəŋw, ka cə'wə Hyala tə ghwəy. ¹⁵ Mananta 'wəsa ghwəmmə kaa Hyala ta shiy gwəramti va ndammə na.

10

Pəl gəzə njasa kəray na ci vəshi

¹ Nana kiy, ə dəe gəzəŋwəy kwəmaa dzəkənee də'wə ghən tsee, yən Pəl. A kə nihwəti mbəzliy dzəkən yay: «Mba'a pə ghwəmmə lə Pəl tə pətsa kwətıŋ tsay, kala hazləni ka naa gəzəmmə kwəma. Sa ka naa dzay kərakə lə ghwəmmə na, ka gəzəmmə kwəma lə bərçi, kala hazləni ma ya jəw» kə ghəshi. Ə dəe mənira ka ndə məni kwəma lə məhərli, lə wəzə hwər nja *Kəristəw. Va tsəgha kiy, ² ə cə'wəŋwəyee, ka dəe ghwəy 'yapəraa dzəmbə gəzəŋwəy kwəma lə bərçi, sa kee tsəhəra vəgha ghwəyəw. A na mbəzliy ni

va nja mbëzli tikë tē hidfi mēni kar Pël shiy, kē ghēshiy, e sēnay ta gēzanshi kwēma dzee lē bērci. ³ Na navay, mbëzli tikë tē hidfi nza ghēy lē nzēy tsa ghēy, nanzē kiy mēniy tsa ghēy mbëz njasa mbëzli tikë tē hidfiw. ⁴ Ma ni ghēy shi mbëz ta dēvē ghēy mbëz ghēy li shiy, shi mbëz ka mēndiy mbëz li shi tikë tē hidfi na ghēshiw. Va Hyala dē'wē ghēn tsa nzē sēkē ni ghēy shi mbëz mbëz ghēy li shi. Shi mbëz nza bērci mbē shi gar ndanivēri ka jaka Hyala gwa'a gwa'a, lē pētsa mbēmbēshi ghēshi ti gwa'a. Disl ka ghēy kalanay miyedemer ka dzērvē, ka kēkē ghēpē gēmgēm ni va gwa'a gwa'a. ⁵ Ya namaba zēzē kwēma garēti mēndi lē kēli ghēn ta makē mbëzli va sēnata Hyalay, cēkē' ka ghēy biydfivēri nava kwēma. Ka gēzanshi kaa mbëzli, a ghēshi zhēghanti kwēma mbē nefer shi, ta yi fēti ghēshi kaa Kēristēw. ⁶ Ya ghwēy sa ka ghwēy citi, a ghwēy dī fēti va ghēy pē ghwēyēy, ta iti nihwēti mbëzliy dī ma fēti va dza ghēy dza.

⁷ Ghwēy kiy, war kwēma mēni ndē pērikē tē ngwēla ka ghwēy nighē gwa'a tsēgha. Mba'a kē ndē ni ntsa Kēristēw nzee kēy, sēnay tē ntsa va wēzē, ghēy kwērakwēy mbëzli Kēristēw nza ghēy. ⁸ Ya ē vēshi ghēy lē dikē tsa ndanēy Ndē slēkēpē tsaa dzēkēn ghwēyēy, ka ghēranēy ha'wēw. Sa nzanay, ta kēatinwēy ndanēy na dikē tsa va, ta ndaninwēy naw. ⁹ Dzēkēn kwēma zliyahi tsaslinwēy ya niy, ka dēe ghwēy tēkē mbē nēfē tsa ghwēy «ta mbē her ghēy dza

10:4 10:4 6:7; Rm 13:12; Ef 6:13-17 **10:5** 10:5 Ezay 2:12-17

10:6 10:6 2:9 **10:7** 10:7 1Kwēr 1:12 **10:8** 10:8 13:10

tsasliṇøy na zliyahî ni» pë ghwøy tepəw. ¹⁰ Sa nzanay, kar nihwëti mbëzliy gëzə: «Mba'a kə Pəl tsaslimmə zliyahiy, caslakə slakə ka naa gëzaghwa kwəma kwa shi, ka nabəmmə. Ma mba'a kə tsəhøy kwa jipə ghwəmmə na, mba'a zhəghøy shemətehəwə, nja ntsa kama bəliti mbə kwəma ci» kə ghəshi. ¹¹ Va tsəgha, ma nə ya kaa gəla mbëzliy gëzə kwəma va va tsəgha niy, wəzəba sənay ghəshi na, kwəma tsaslambə ghøy va mbə zliyay, war tsəgha dza ghøy ta mənti sa ka ghøy tsəhəṇøy mbə ghwøy.

¹² Mbëzliy mənti ghən tsa shi va ka mbëzli dikə dikə niy, ka dza ghøy təkə yəməva lə gəla niva mbëzli na na ghøyəw. Na na shiy, ghəshi naa bərkəvə tsa shi dikə, tsa' na məni dikə, kə ghəshi, ka yəməva lə dikə tsa bərkəvə ghəshi va. Hyeler na gəla niva mbëzli. ¹³ Na na ghøy ta na tsa ghøy ghəṇøy, ka dza ghøy dzaṇøy ta vəshi lə nihwëti shiy dzəghwakən sləni ndaṇøy Hyala va mbə dəvə ghøyəw. A Hyala ndaṇøy dza ta gëzə kwəma nžə kaa mbëzli mbə dəvə ghøy, mba'a ghøy tsəhəṇøy lə gëzə kwəma va pa' mbə ghwøy. ¹⁴ Ya ə vəshi ghøy lə sləni ghərahwə ghøy mbə ghwøy kiy, taṇəti ghala ghøyəw, sa nzanay, a ghøy tsəhəṇøy mbə ghwøy wəzə wəzə, mba'a ghøy gəzaṇwəy kwəma wəzə naa dzəkən Kəristəw. ¹⁵ A na na ghøy na ghøyəy, ka dza ghøy taṇəti na ndaṇøy Hyala sləni, ka dzaṇøy ta vəshi lə sləni ghəratî nihwëti mbëzliw. Na na ghøyəy, war kən ghwøy fakən ghøy

mëherli ghëy. A ghwëy mbëë mëtsëhë ßanavë nefer ghwëy gwanashi kaa Yesëw Këristëw. Ma nza ghëy mbëë mëtsëhë ghëra slëni ghëy mbë ghwëy. Ge'i ge'i njasa dza Hyalaa bërkavënyë. ¹⁶ Ma lëy hwëm kiy, nza ghëy dza kwa kwëma ta gëzë kwëma Hyala wëzë na kaa mbëzli të hidfi kërakë ni, tanj mëlmë ka Kwërintë. Ka mbay ghëy dzanjëy dzëmbë vëri tsa nihwëti mbëzli, ta vëshi lë na shi slëni mënti ghëshi njasa mëni nihwëti mbëzli vaw.

¹⁷ Talay, a mëndi tsasliti mbë Zliya Hyala, ma kë mëndiy: «Mba'a kë ndëë dfi vëshiy, lë slëni ghëratl Ndë slëkëpë këë vëshi gwa'a tsëgha» kë mëndi. ¹⁸ Ta na navay tsëgha na, sa nzanay, mbëzliy falamti ghën tsa shi va dë'wë ghën tsa shi na, ka dfi kwëma shi Hyalaw. War mbëzli falti na dë'wë ghën tsa nzë ghënzë Hyala na shi dfi na kwëma shi.

11

Pël faghwa ghala kwa jipë tsa shi lë ka ßënipë shiy ka dzërvë

¹ Nanay, e dfi gëzë nahwëti kwëma, njasa ghëradfa gazlaka, yanj pë ghwëy taa ni na ghwëy. Æ cë'wënywëy ya, yanj pë ghwëy. ² Tërënywëy mëndfa hërhë të ghwëy, njasa mananta na va kaa Hyala kwërakwë, va kwëma mbëzliy pëla kwal tsaa ngëdëhwënywëy va. Nja zha ka zal vaa bërdfiti ka më, mba'a mëndi ndëghwanati sa ci wëzë kala kwëma rëdfa rëdfa na tarëy, tsëgha bërdfitënywëy ya kaa *Këristëw kwëtij

kwërakwë. Pa' vëgha vici dza ghwëy tsëhë vëgha dëwdëw kala kwëma rëda rëda na tar ghwëy. ³ A ghwëy sënay njasaa niy sëkë shishiy ngëditi *Evë lë dzërvë ci. Zëzëti mee dzëkën kwëma vay, tërëjw kee hazlëni nëghëtaa ndë dzaa ngëdëhwëjwëy, ka ghwëy dza na, mbëräkë ghwëy dzaa zlay nëw kwal tsa Këristëw lë nëfë kwëtij. ⁴ Ava ghënzë na kwëma ghëradfa hazlëni va vë. Sa nzana, war van kë ndë bënipë shi dzërvë tsëhëy mbë ghwëy na, mba'a ghwëy banavë kwal ta bëniñwëy shiy. Gëla kwëma ka niva mbëzliy bëniñwëy dzëkën Yesëw kiy, kwëtita naa nza, ghënghën lë na banavëjwëy ghëy va. Safë tsa dza ghëshiy gëzëjwëy kwëma ci na, ghënghën lë Safë tsa dëwdëw tsa va niy kwëmavë ghwëy. Ka gëzëjwëy kwëma ghëshiy dzëkën Yëwën kwëma wëzë na va niy gëzëjwëy ghëy baw, ka ghwëy dza na ghwëy ki na, gwënjëjwëy, war ka fa kwëma shi va ya tsëgha nzë.

⁵ Mbëzli bëti ghwëy va nja *ka kwal Yesëwëw gwëramtiy, e sënay tanëtëra ghëshi na na yaw.

⁶ Aa nza dawëe të mëcaña gëzë kwëma kaa mbëzli, a na sënata kwëmay, e sënata nava nanzë. Dan sëda sëkë ghëy citëjwëy sënata kwëma ghëy wëzë wëzë ya dza kwa namaba kwëma.

⁷ Ghala pëtsaa gëzëjwëy ya va Yëwën kwëma wëzë nay, niy në ya kaa ngëjwëy na: «Ngaram shiy ka sëdëe!» pënëw, nja ntsa kama bama ti

11:3 11:3 Ghava 3:1-5, 13 **11:4** 11:4 Gal 1:8-9 **11:5** 11:5 12:11; 1Kwër 15:10; Gal 2:6, 9 **11:6** 11:6 1Kwër 2:6-16; Ef 3:4
11:7 11:7 12:13; 1Kwër 9:12, 18

niy zhëghøtee ghøn tsee, ta mbee kætitiñwøy, a ghwøy mbë mënijnwøy ka mbözli Hyala, pën. Ma bërke ghwøy na, *kwëma jikir naa mëntee ti na? ⁸ Ghalaabay, nihwëti mbözli Hyala niy ngara na sëdee, kala ghwøy mbë. Dza niva mbözli tsëgha ki, mba'a ghëshi pavëda shi ta dëvë shi, war të kwëma ghwøy, ta mbayee kætijnwøy. ⁹ Ghala pëtsaa nzee va mbë ghwøyøy, karee ghëzlida ta shiy të nahwëti vici. Ya tsëgha nzøy, sëakee dëwhwë shiy va ghwøy ya ta vici kwëtiñëw. War mbözliy nëw Yesëw të hidfi ka Masedëwan na shiy niy bëkëvëra shi ghëzliree ti shi. Ya namaba kwëma niy nza na të yay, sëakee ni këtiram mbë pënëw. E sënay, ya hwëmbay, ka dzee dëwhwë shiy va ghwøyëw. ¹⁰ Tërëñw vëshiree sa nzana, kala sëakee bëhwë gëna ghwøy. Ya kwamaba dzee të hidfi ghwøy ghwøy ka Akayøy, ndë tifa dzaa makëtëra va vëshi lë kwëma vaw. Kwëma gëzee vay, kwëma katan na njasa ka Këristëw vaa gëzë kwëma katan na kwërakwë. ¹¹ Sa gëzee va kwëma va tsëghay, ë diñwøy ma yaw? A Hyala sënay njasa diñwøy ya.

¹² Ma yënøy, war tsëgha dzee mëni, njasa mëntee na sënzënva, ka dzee bë gëna va ghwøyëw. Ta mbayee kalanay miy tsa mbözliy ni va: «Ka kwal Yesëw nza ghøy» kë ghëshi, ka sla dzërvë. Tapë ghëshi dzëmbëshi mbë këli ghøn tsa shi. Ma kë ghëshi na: «Ghøyøy, slëni Hyalaa ghëra ghøy nja kar Pël kwërakwë» kë

ghëshi. ¹³ Ma gëla mbëzli vay, ka kwal Yesëw katan ni na ghëshiw. Ə ngëdi ghëshi mbëzli lë slëni ghëra ghëshi, mba'a ghëshi mënti ghën tsa shi nja ka kwal Yesëw Këristëw. ¹⁴ Əntaa ghwëy dzaa nighë nava kwëma nja madan̄a ma. Sa nzanay, ya *ndë jaka tsa Hyala dë'wë ghën tsa ciy, të nahwëti vici na, kar naa mënti ghën tsa ci ka *ndë kwal tsa Hyala tsaa sëkë më ghwëmë të pëtsa nza wan̄ tsa Hyala tërënw. ¹⁵ Ya ë mënti ka slëni va ghën tsa shi nja ka ghëra slëni kaa Hyala katan ni kiy, ka dza nava kwëmaa mënipë madan̄aw. Ə na nzana, fëca kwa kërni viciy, ta mananshi ngwëvë dza Hyala ge'i lë slëni ghëratl ghëshi va.

Ngëra'wë tsa sahwe Pël të sa ghëra na slëni ghwënan̄ay Yesëw ti

¹⁶ Ə zhinee gëzënwëy, ëntaa ghwëy dzaa nighëra nja ndë gazlaka ma. Mba'a pë ghwëy dzaa nighëra nja ndë gazlakay, bëtlim kwëmëe va nja kwëma ka gazlaka, e mbëë këli tsee ghën jëwë kwërakwë. ¹⁷ E sënay, na navay, ndara kwal Ndë slëkëpë ta këli ghën tsee lë dikë tsa mënee njasa dëe tsa gëzënwëy sënzënvaw. Mba'a pën ni, e këliti ghën tsee pënëy, nja kwëma ka ndë gazlaka vaa gëzë dza naa nza. ¹⁸ Ma yën nighë na, dan̄ mbëzli, ka këkëli ghën tsa shi, lë shi mëni ghëshi tikë të hidl. Əy, ma ghënzë tsëghay, wëzëba dzee mëni nja ghëshi na kwërakwë ki. ¹⁹ Ya sa nzana mbëzliy sënata kwëma ghwëy kiy, njaa mënti

11:13 11:13 Flp 3:2; ShiZhn̄ 2:2 **11:15** 11:15 4:10; Rm 2:6

11:16 11:16 12:6

na zhini ghwëy fa kwëma va mbëzliy sënata ma kwëma, ka vëshi li shi kia? ²⁰ War ë ghwëy zlëba mëndiy zhëghënjwëy nja mevivi. Ka papa shiy va ghwëy kwa tsëhwëli kwa tsëhwëli. Ka ngalinjwëy dzëti zamba, ka ndërë kwëma ghwëy, ka ghëghëzlinjwëy. ²¹ Avam kwëma ghwëy kia gwëla. A na na ghëy ghala vëghwë tsaa niy nza ghëy mbë ghwëyëy, daw niy nza bërçi ghëy ta mëniñwëy gëla na tsëgha na va kwëma.

Nana kiy, avee dzaa gëzë kwëma nja ndë gazlaka, ya namafa kwëmaa këli ghëshi ghën tsa shi liy, yën kwërakwë na, ta mbay dzee këli ghën tsee lë kwëma va. ²² Mba'a kë ghëshi ni: «Ka *Ebërë gë ghëy» kë ghëshiy. Yën kwërakwë na, ndë Ebërë tsa va nzee. Æ kë ghëshi ni: «Jijihiy *Abëraham nza ghëy» kë ghëshiy. Yën kwërakwë na jijiy nzee. «Ka *Izërayel nza ghëy» kë ghëshiy. Yën kwërakwë na ndë ka Izërayel nzee. ²³ Mba'a kë ghëshi ni: «Ka ghëra slëni *Këristëw gë ghëy» kë ghëshiy. Ghala nava na, njasa vënjëta gazlaka mbë ghënee dzee gëzë: Yën kwërakwë na slëni ci na sa ghëree. E tanjëtishi mbë slëni va, am sëäkëë kalayra kwa fërshina tanj kaa ngëshi, am sëäkëë dë'wëhwëra tanj kaa ngëshi, danj sëdfee nzee war jëw jëw tërmbë ta mëti. ²⁴ Cifë sëfa dë'wëhwëra mbëzli *ka Zhëwifë dikë dikë ni lë kwërpë, mahkan mëtsäkë mëslidëti, mahkan mëtsäkë mëslidëti. ²⁵ Mahkan sëfa mbëzli ka

11:22 11:22 Flp 3:5; Rm 11:1 **11:23** 11:23-29 4:8-12; 1Kwër 4:11-13; 12:26 **11:23** 11:23 ghëra slëni: 1Kwër 15:10; fërshina: SlëniKY 16:23 **11:24** 11:24 Nëw 25:3 **11:25** 11:25 SlëniKY 14:19; 16:22

*Rëm dikë dikë ni dë'wëhwëra lë ghwëfa. Të nahwëti viciy, mba'am pë'wëtëra lë hërezli ta pëeslira. Mahkan sëfa kwambëwal dëpëhwë dëpë lë yaa dzëmbë yam. E sëäkëë mënëhwë vëghwë lë vërdi mbë yam. ²⁶ Dän sëdëe sahwee ngëra'wë të ghërakwëli mbë wëhi kee vaa wë. Ka sa ngëra'wë va ka ghëli kwa kwal, ka sa ngëra'wë va hwëlfë nihwëti mbëzli ghënghën ghënghën, lë va mbëzli mbë nee hwëlfë gwa'a. Tërënjw sahwee ngëra'wë dzar mbë mëlmëhi, lë kwamti, lë dzëy të kwëfa. Mbëzliy ni va ka nëw Yesëw nza ghëy, kë ghëshi, mbalaa kala nëwti ghëshiy, a ghëshi samiyra ngëra'wë kwërakwë. ²⁷ Tërënjw irëhwëvaree lë slëni, ka sa ngëra'wë mbë. Dän sëfa kee nza kala kwëmavë ma ya hi. Tërënjw sëäkëe mbë së'wa ma lë ndir gwa'a. Dän sëfa kee nza mbë mëni sëwmay. Ka hi të tasli dän sëfa, kala shiy tifa ya ta pa shiy dzëkën ghënee. ²⁸ Dän na nihwëti ngëra'wer sasahwee tifa na, ka zhinëe mbëra niva ghwëlaw. Mbë shi va kiy, war zëzëë dzëkën mbëzli Hyala gwanashi na shiy gwëramtiy tsë'wëshi mbë nëfë tsee vici va vici va. ²⁹ Mba'a kë bërçi ndë daw kwa kwal Hyalay, njasa nza na yën kee nighë. Mba'a kë ndë tërëy dzëmbë *kwëma jikir na difa na, ka zhira ghënzë tërënjw.

³⁰ Ma kwëma dëe gëzënjwëyëy, mba'a pën dï këli ghën tseyey, lë daw bërçi tsee va dzee këli ghën tsee. ³¹ A Hyala më ghwëmë Dëy Ndë slëkëmmë Yesëw sënay, dzërvëë sla yaw, kë.

11:26 11:26 SlëniKY 9:23; 14:5 **11:27** 11:27 6:5 **11:29** 11:29
 1Kwër 9:22; Gal 6:2 **11:30** 11:30 12:5; 1Kwër 1:31 **11:31**
 11:31 1:23

Ə kə mëndiy fal slən tsa nzə ya pa' hwəmba.
³² Ghala vəghwə tsa niy nzee va mbə məlmə
 Damasə kwatanay, Aretasə niy nza mazə tsa
 dikə tsa, dza ngwəmna tsa fəy na mbə məlmə
 Damasə, mba'a fəy mbəzli kwa miy dəghaa
 dzəmbə məlmə va ta kəsəra. Dəzlətsəbə məlmə
 va niy nza lə kələm. ³³ Ma sa nay mbəzli Hyala
 mbə məlmə va tsəgha na, dza ghəshi mba'a
 ghəshi faghwara kwa ghwani, biyakə pəhati
 zə'wə ti. Dza ghəshi mba'a ghəshi bəkəvəridaa
 dzəti ngwəla dzəvəri kwa mergi tsa slati mēndi
 tə kələm. Dzəghwa mba'ee kwəməvə mbəlira
 səvəri mbə dəvə mazə tsa va tsəgha ki.

12

Shi cinti Hyala kaa Pəl nja kwa shiw

¹ Ma yənəy, war ta kəli ghən tsee dzee. Ya
 tsəgha nzana mba'ee sənay kala kwəmaa təbə
 ghənzə. Nanay ta gəzə kwəma dzee dzəkən
 shi citəra Ndə sləkəpə nja kwa shiw. ² E
 sənay tsahwəti ntsaa yivə kwəma *Kəristəw
 tifa. Dzəghwa tə nahwəti viciy, mba'a Hyala
 bay dzəmə ghwəmə, dzəti pətsa nza na də'wə
 ghən tsa nzə. A shi va mēnti piya mən lə
 fadə sənənva. Sa nay na pətsa məba na,
 mba'a zhəghəkəvay. Kwəma vay, nda kwa shiw
 dzəməy na ki? Nda ghəci də'wə ghən tsa ciy
 bəghə Hyala ki? Sənay yaw, War Hyalaa saa
 sənay kwətita gwa'a tsəgha.

³⁻⁴ Ta na navay tsəgha na, e sənay, a Hyala
 bəghə ntsa vaa dzəməə dzəti pətsa nzəy na ti.

Nda kwa shiw dzëmøy na, nda dë'wë ghën tsa ci bëghë Hyala ki, sënay yaw. War Hyalaa saa sënay kwëtita gwa'a tsëgha. Ma ghala pëtsa va ghëci mëba na, mba'a favë kwëma. Kwëma kala mbata ma ndë ngëriy gëzëkëvëri lë miy tsa ci. Zhini difa na, banavë kwal mëndi kaa ndë ta gëzë kwëma vaw. ⁵ Ava, kwëma nzee gar këli ghën tsee ti, yën këë këli. Sa nzana yën ntsa va. Ma ta na nihwëti shi nzee gar këli ghën li shi gwa'ay. Shiy ci daw bërci tsee sëvëri na shi dzee këli ghën tsee li shi gwa'a tsëgha. ⁶ Əy ma ya tsëgha nzë, yën këë dë këliti ghën tseyey. A shi dzee mbay këli ghën tsee li shi tifa. Kwëma gëmta na nja kwëma ka gazlaka dzee gëzë tiw. Shi dzee vaa këli ghën tsee li shiy, shi katan ni dza ghëshiy nza. Ma ki na, ka dë këli ghën tsee yaw. Sa nzanay, ka dë mëndiy fë dikë dzëtee të sa këlitee ghën tseyew. Wëzëba ha'wë mbëzli të ya, sa nzana, mba'a ghëshi favë kwëmaa sëvëri të miy tsee, mba'a ghëshi nata slëni mëntee lë mëtsë shi dëe.

⁷ Ma sa dë ma Hyala yën këli ghën tsee lë shi citëra na va madanä madanä ni ki na, dza na kwërakwë mba'a fatëra batsë, lë nahwëti kwëma mbay mee kwadfi vë, ya jëw tsëtsë. Kwëma të ya vay, njasa nza naa kwëma ghwënikë *ndë jaka tsa Hyala, ta dë'wëra li mënta na, vantee dzaa këli ghën tsee, ka zamti ghën ta daw bërci tsa nzee va mbë. ⁸ Dzee mahkan sëdëe zhënti cë'wë Ndë slëkëpë: «Titi-hwë banterä batsë të ya na sara ngëra'wë!»

pën. ⁹ Ma kə kaa kwəma zləbakəra na na: «Avee mərshiy məntəŋa wəzə hwər, ta mbay ghaa sə'wa kwəma. Sa nzanay, ghala pətsa ka gha vaa nza mbə daw bərçiy, ghala pətsa va ka bərçee civa mbə gha lə sləni ka ghaa ghəra» kə kaa ngəra. Əy, ma ghənzə tsəgha kiy, wa kwəma kee gəzəa? Mbə vəshi nzee tərəŋw, ka kəli ghən tsee lə shiy ci daw bərçiy tsee səvəri. Ta mbay bərçiy Kəristəw mətsəhə ghəra sləni mbə ya tərəŋw. ¹⁰ Ava va tsəgha vəshee mbə daw bərçiy tsa mənəe. Ya hashi nzee va nahwəti kwəma, ya ə tsəərəda mənədi, ka sara ngəra'wə, ka səəkə kwəma caslakə naa dzəkənəe, tə mbərkə Kəristəwəy, war mbə vəshi dzee nza. Sa nzana, ghala pətsa ka bərçee vaa nza dawəy, ghalaba ka Kəristəw bəra bərçiy ci.

Gəna ka Kwërintə na sa dī Pələw, mbəli piy tsa shi na sa dī na gwa'a tsəgha

¹¹ Kwəma nja sa gəgəzəkəe na sənzənvay, kwəma ka gazlakaa gəzətəe ti. Ghwəy fambəra na mbə gəzə nza. Sa falra ma ghwəy va tsəgha dzəmbəree mbə fal ghən tsee. Ghwəy niy təbə naa falra nza ki. Ya war tsəgha nzee ka ntsa kama bama tiy, e sənay, ka tanjətəra *ka kwal Yesəw ghwəy va, nə ghwəy ghəshi gwəramti na pə ghwəyəw. ¹² Talay, a ghwəy sənay ya ghwəy shi də'wə ghən tsa ghwəy. Ghala pətsaa nzee va mbə ghwəyəy, ndə sə'wa kwəma niy nzee mbə slənəe. Mba'a Hyala mənti kwəma madəŋa madəŋa na ghənghən ghənghən dəŋ lə ya mbə

12:9 12:9 Ezay 40:29-31; Rm 5:2; Flp 4:13 **12:12** 12:12 SləniKY 13:6-12; 14:8-10; 16:16-18; 19:11-16; Rm 15:19

ghwøy. Shi va gwanashi kiy, ti shi ka ghwøy sənay ndə kwal tsa Yesəw tsa katan̄ tsa nzee, pə ghwøy. ¹³ Nahwəti kwəma wəzə na tifa, mba'ee mənti kaa nihwəti mbəzliy nəw Yesəw kala məntəŋwəy yaw. War shiy na shi dəwhwə mee va ghwøy, ta warashi ghwøy tə sləni ghəree mbə ghwøy. Ma nava kwəmay, ə cə'wəŋwəyee, tihwətihwəm, pələram mbə nefer ghwøy.

¹⁴ Ya tsəgha nzə sanay, kwa kwəma jəw na ta zha dzee zhəmbə ghwøy. Kwa mahkana səfa dzee ta wə mbə ghwøy. Sana dibay, ka dzee zləba ghwøy wara shiyəw. Na neyey, war mbəli piy tsa ghwøy na sa dəe gwa'a tsəgha. Gəna ghwøy na sa pəla yaw. Mba'a kə ndə yakə ndərazhi kiy, ndərazhi va ka naa zhini pəla shiy ta kəli dəshiw. Didi na saa pəla shiy ta kəli ndərazhi ci. ¹⁵ Na neyey, ya gwa'a gwa'a kədante shi mbə dəvee, ya war ə nzee gar mətira va dali sləni ta kəətiŋwəyəy, kwəma tifa shasharaw! War vəshi dzee vəshi gwa'a tsəgha. Ya sa nzana, mba'ee dŋwəy tərəŋw kiy, a nava dŋ ma ghwøy kwəmee kia?

¹⁶ Ta na navay, ya ghwøy də'wə ghən tsa ghwøy na, a ghwøy sənay, səəkee dəwhwə shiy va ghwəyəw, pə ghwøy. Zhini ma kə nihwəti mbəzli kaa ngəŋwəy ba na: «Ma Pələy, tsəhwəli jəw na sa ciw. War mbə papa gəna ghwøy na nayma ghwøy tsəgha, dzar kwa tsəhwəli kwa tsəhwəli» kə ghəshi. ¹⁷ Dza njaa səəkee bəhwə shi ghwøy dzar kwa kwal tsəhwəlia? Ya mbəzli kee vaa ghwəni ngəŋwəy nja kar Titə kiy, ə

søekë ghøshiy ngaløhwø shiy va ghwøy dzar kwa kwal tsøhwøli shøkøna? Kay, tibaw. A ghwøy sənay mənøhwø niva shiy ghøshiw, pø ghwøy. ¹⁸ E niy cə'wøvø Titø, mba'ee ghwønay tsahwøti zəmømmø tsa mbø nøw Yesəw va sənay ghwøy wøzø kwasøbø, ta dza ghøshi va ghwøy. Ə nza na mba'a Titø bøhwø shiy kwa tsøhwøli va ghwøy shøkøna? Tibaw. Sa nzanay, e sənay, kwøma ka Titø møni lø na kee møniy, sa kwøtiŋ na na. Kwøma mbø ghøn ci lø na mbø ghøn tsee difay, sa kwøtiŋ na ghønzø.

¹⁹ Nøghøtaa ghwøy dzaa tøkø, ta ka kwøma køn ghøn tsa ghøy kwa kwøma ghwøy gøzøŋwøy ghøy kwøma mbø zliya tsasløghøŋwøy ghøy na, pø ghwøy ma. Nza børci ghwøy møtsøhøva kwa kwøma kwa kwøma mbø kwøma Hyala nø ghøy. Va tsøgha gøzøŋwøy ghøy kwøma va gwanata madigahira. Na na ghøyøy, kwa kwøma Hyala gøzø ghøy kwøma njasa dī *Køristøw. ²⁰ Sana kiy, sa dzee va ta zhaa zhømbø ghwøy na, war mbø dza na heree nøghøtee dzaa kəsəŋwøy mbø møni nahwøti kwøma, kala dza kwøma vaa tøbara. Ghalaba kiy, ka dza na mønee kwøma tøbəŋwøy kwørakwø kiw. Mbø dzaa heree, sa nzanay, ka dēe kəsəŋwøy mbø ngwøngwøliwa, ka hørhø, ka bø bø nøfø, lø jaka kwa jipø ghwøy, ka tsøtsøerøva, ka ngwangwashi miy, ka kəli ghøn, ka lilidī kwømaw. ²¹ Sa kee zhøghøvaa zhimbø ghwøy mba'ee zhaa kəsashi nihwøti mbøzliy niy tsati titihwø kaa Hyala, zhini ghwølashi mbø nøw lø kwøma shi jikir

12:18 12:18 2:13; 8:6, 16-17 **12:20** 12:20 1:23; 1Kwø 1:10-11

12:21 12:21 13:2

na, ka mëni ghwërg hwë, ka mëni kwëma rëfa rëfa nay, ta wahë dzee dzëkën niva mbëzli. Ghalaba kiy, a Hyala taa pakënda ha'wë kwa kwëma nzë mbë ghwë. Ava va tsëgha dza heree diba.

13

Kwa kërni gëzë kwëma Pël, lë sëkwëpë tsa ci

¹ Avana sanay, kwa mahkana sëdëe dzee ta dzaa dzëmbë ghwë. Ma sa ka ghëy tsëhënyëy, ta ßanshi fëti dza ghëy kaa mbëzliy mënti *kwëma jikir na va, ka mëni njasa gëzëkë Zliya Hyala va. Ma këy: «Mba'a kë ndëë ßasë ngwëwëë dzëkën tsahwëti ndëy, mbëzli bakë ya mahkan kë dzaa bëzläkën fëti kwëtij naa dzëkën kwëma mënti ntsa va va» kë. ² Ghala pëtsaa niy nzee va mbë ghwëy kwa baka sëfa yay, e niy gëzanamtishi kwatsëmëta kaa mbëzliy mënti kwëma jikir na va mbë ghwëy, lë kaa nihwëti mbëzli gwanashi. Sana difay, ë zhinee gëzanwëy, yën kërakëra, sa kee tsëhëray, ka dzee zlay ndë ya kwëtij mbë mbëzliy mëni kwëma jikir na vaw. ³ Ghwëy shiy di vaa sënan nda ka gëzë kwëma *Këristëw lë miy tsee pë ghwëy tsëy? Ghënzë tsëghay, ta citënywëy dzee. Na Këristëw ghëciy ghëra slëni mbë ghwëyëy, njasa nza na daw bërci ci naa nzaw. Lë bërci ka naa ghëra slëni mbë ghwëy. ⁴ Ma ghala pëtsaa nza mëndi mbë danwë dzëti tsëm ta pëësliy, tsëghaa nava, katan katan niy zlanay na ghën

13:1 13:1 12:14; Nëw 19:15; Mt 18:16; 1Tim 5:19 **13:2** 13:2 1:23; 10:11; 12:20; 13:10 **13:4** 13:4 12:9-10; 1Kwë 1:25; Flp 2:7-8

tsa ci kaa mbözli, mba'a zhëghëy nja ntsa daw bërci tsa. Ma dza na ki sa pëesliti mëndi ka lamti na, mba'a zhakatiy mbë mëti ka piy lë bërci Hyala. Ghëy kwërakwë kiy, jakë mëniñëy ghëy lë Këristëw. Ava va tsëgha zlay ghëy ghën tsa ghëy, ka zhëghëñëy, ka nighëñëy mëndi nja ka daw bërci kwërakwë ki. Zhini bë na, të ghwëmëñëy ghëy ka piy, lë piy tsa ndanëy na. Ma sa ka ghëy tsëhëñëy mbë ghwëyëy, lë bërci Hyala dza ghëy mëni kwëma dza ghëy mëni mbë ghwëy.

⁵ A në ya ngëñwëyëy, nighëtïm ghën tsa ghwëy dë'wë ghën tsa ghwëy, ta mbë ghwëy sënay nda bënavë nëfë tsa ghwëy ghwëy kaa Yesëw Këristëw katan. Ka nay Këristëw ghwëy mbë ghwëy sa? Kala nay pë ghwëyëy, mbë nava. ⁶ Ma mba'a pë ghwëy nay Këristëw mbë ghwëyëy, ghalaba na, ta sënay dza ghwëy, mbë gëzë kwëma na Këristëw mbë ghëy pë ghwëy. ⁷ Mbë cë'wë Hyala nza ghëy të ghwëy a ghënzë ndëghwëñwëy, nëghëtaa ghwëy mëni kwëma jikir na ya jëw, ta mbë ghwëy sënay njasa ghëratï ghëy slëni wëzë na mbë ghwëy në ghëyëw. War ë na na dï ghëy ghwëy mëni kwëma wëzë na kwa kwëma Hyala gwa'a tsëgha. Ya ë dza mëndiy nighëtï njasa nza bërci ghëy daw ta këëtïñwëy. ⁸ Sa nzanay, na na ghëy na, ka mbay ghëy yidï kwëma Hyala katan naw, war yëmaghwa kwëma kwa sa nzë na sa mbata ghëy gwa'a tsëgha. ⁹ War kama ghwëy lë bërci va ghwëy mbë kwëma Hyalay, ya ëy nighëñëy mëndi nja ka daw bërci na, war mbë vëshi dza ghëy nza tërëñw. Ava va tsëgha cë'wë

ghëy Hyala, a ghënzë këätinjwëy ta mbë ghwëy mëtsëhë këli kwa kwal tsa nzë. ¹⁰ Ma na kwëma tsaslëghënjwëy ya na kwëma na ti kwatsemëta tsëtsëy, ta mbë ghwëy zhëghanti nzëy tsa ghwëy ka ghëy madjiy tsëhë vëgha ghwëy në ya. Vantee dzaa nabënjwëy, sa kee tsëhëra mbë ghwëy. Ta na navay, a Hyala ndara dikëë dzëkën ghwëy, ta gëzënjwëy kwëmëë. Nanzë kiy, ndara dikë tsa va Hyala ta dzëë ta lidivërinjwëy liw. Ta mbëë këätinjwëy, nza ghwëy këli kwa kwal tsa nzë ndara na dikë tsa va.

¹¹ Naa tërmbë kiy ngwarmëhiray, të kwa kërni kwëma nzee, kwëma dëë gëzënjwëyëy, ë pë ghwëy mëtsëhë dza kwa kwëma kwa kwal Hyala. Mëtsëhëm bërci kaa ghën tsa ghwëy kwa jipë ghwëy, mba'a ghwëy yëmëti miy tsa ghwëy ka sa kwëtinj tsa, lë zërkë pë ghwëy nzëynjwëy kwa jipë ghwëy. Ghalaba kiy, nza Hyala kwa dji mbëzli ghënzë kwa bë zërkëë dzëmbë nefër mbëzli ndëghwënjwëy ki.

¹² Sëkwëvam kwa jipë ghwëy kala hwëtëmëva nja ngwarmëmëë nëw Këristëw. Mbë sëkwënjwëy na mbëzli kwa kwal Hyala tikë gwanashi.

¹³ Mëntënjwëy wëzë hwër tsa ci Yesëw Këristëw, Ntsaa slëkëmmë. Nzëyëy dji tsa Hyala mbë ghwëy, mba'a Safë tsa nzë dëwdëw tsa jakëy lë ghwëy. Tiba këräyëë, nza ghwëy nza ki.

13:10 13:10 13:2; 10:8; 1Kwër 4:21 **13:11** 13:11 Zhj 14:27; Rm 15:33; 1Kwër 7:15; Ef 6:23; Flp 4:9; 1Tes 5:23; 2Tes 3:16; Ebr 13:20; 1Pi 5:14 **13:12** 13:12 1Kwër 16:20 **13:13** 13:13 Mk 13:11; Rm 8:26, 39; Gal 6:18

**Zliya Yəwən kwəma wəzə naa dzəkən
Yesəw Kəristəw**

**Bana: Zliya Yəwən kwəma wəzə naa dzəkən Yesəw
Kəristəw New Testament**

Le Nouveau Testament en langue Bana du Cameroun

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bana

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

ae014872-94cd-54bc-869e-601bde2245b3